

Šiame numery

PIRMINIAIS APREIŠKIMO PĖDSAKAIS.
ATEITININKAI LITERATŪROS KRITIKAI
MIGUEL ARTECHE EILERAŠČIAI.
VERDI OPERA "LIKIMO GALIA".
ANTRAJAM FOTO KONKURSUI
PASIBAIGUS.
KONKURSAI, KRITIKA IR PREMIJUOTASIS.
ATSAJUS VYTAUTO DIDŽIOJO
MONOLOGAS.
KRIVULĖ, RAKETA IR ŠIRDIS
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
JAUNIMO LITUANISTINIŲ RAŠINIŲ
KONKURSAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

PIRMINIO APREIŠKIMO PĖDSAKAIS

Šio straipsnio tegul neskaitytas, kas netiki Kristaus prisikėlimo realumu ir istoriškumu, nes raštas tokį gali tik sumaišyti. Toks žmogus gali pamanyti, kad ir Kristaus prisikėlimas yra tik legenda. Tačiau realiai tikinčiam šis straipsnis galės atidengti platesnę, visą žmoniją apimančią Kristaus prisikėlimo panoramą.

Šis straipsnis tegul neskaitytas, kas netiki Kristaus prisikėlimo realumu ir istoriškumu, nes raštas tokį gali tik sumaišyti. Toks žmogus gali pamanyti, kad ir Kristaus prisikėlimas yra tik legenda. Tačiau realiai tikinčiam šis straipsnis galės atidengti platesnę, visą žmoniją apimančią Kristaus prisikėlimo panoramą.

Kai mes žmonijos praeitį studijuojame ne tik iš rašytinių dokumentų, bet naudojame archeologinius, proistorinius ir etnologinius metodus, tada žmonijos vieningumo vaizdas atrodo daug ryškesnis. Mes tada galime pastebėti kažkokią bendrą schemą, kažkokio bendro plano pėdsakus, kurie vystosi žmonijoje. Šis planas nežina net įvairiuose kultūrų kilimo ir kritimo vingiuose bei jų konfliktuose.

Iš etnologinių studijų mes sužinome, kad buvo žmonijoje laikotarpis, kada absoliutinė būtybė buvo suvokiama moters išvaizdos. Dėl to nėra nuostabu, kad Izidei yra pridėti tokie apibūdinimai, kuriuos mes skiriame ne tik pilnaprasmiui Dievui, būtent, kad jis yra, buvo ir bus. (Pal. Sv. Jono Apr. 1 perskyrimo 4 eilutę).

Vienas iš tokių plataus masto kultūrinių konfliktų buvo išgyventas tada, kai baigėsi senieji akmens amžiai ir prasidėjo nauji. Su šiuo pasikeitimu iškylo žmonijoje, taip vadina, jaunojo Dievo, mirštančio ir atgemančio, pavidalas. Teisingai pastebi Rachelė Levy, kad "Jaunojo Dievo prisikėlimas iš savo nakties miego požeminiame kambaryje turėjo savyje žmogaus prisikėlimo viltį." (Religious Conceptions of the Stone Age, psl. 87 - 88). Šis jaunas Dievas šiame laikotarpy neturėjo savo kulto, nes naujojo akmens amžiaus žmogus nebuvo menikškai nusiteikęs. Ši Dievo samprata buvo įvesta žmonijon tada prasidėjusios žemdirbystės. Mat, sėklos sėjimas ir jos augimas lengvino šitokį gyvybės supratimą.

Kai Tamuz buvo paskandintas upės dugne, Innana, šviesos, meilės ir gyvybės deivė, vyksta gelbėti savo mylimojo Tamuz "iš to krašto, iš kurio negrįžtama". Šį kraštą valdo jos sesuo Ershkigal, tamsybės ir mirties deivė. Bijodama, kad sesuo jos nenužudytų, Innana įsako savo pasiuntiniams prašyti kitų dievų pagalbos, jeigu ji po trjų dienų negrįžtų. Pasiųsošus karališkais rūbais ir papuošalais, ji išvyksta gelbėti savo mylimojo ūkininko. Tačiau einant pro įvairius požemines karalystės vartus, jai atimama viskas, ką turi, ir ji plika paklupdoma prieš tamsybės karalienę. Pagaliau ji yra paverčiama lavonu ir pa-

(Nukelta į 2 psl.)

Ateitininkijos šešiasdešimtmečiui

Ateitininkai literatūros kritikai

VLADAS KULBOKAS

Dėdami čia Vl. Kulboko straipsnį, pabrėžiame, kad mes ne kiek nenuvertiname ir kitų katalikų ir nekatalikų literatūros kritikų. Taipgi norisi atkreipti skaitytojų dėmesį į tai, jog jokiu būdu nenorime tvirtinti, kad yra kokia nors "ateitininkiška" literatūros kritika. Tai rodo ir faktas, jog net čia suminėtieji kritikai daugelis yra skirtingi savo kryptimis, metodais, išvadomis.

Jeigu ėmėmės iniciatyvos išspausdinti šį straipsnį, o vėliau ir seriją kitų, liečiančių įvairias ateitininkų veiklos ir kūrybos sritis, tai tik todėl, kad norėjome pagerbti vieną mūsų pačių seniausių visuomeninių ir kultūrinių sąjūdžių ryšių su 60 m. sukaktimi ir ta proga šauktamui Ateitininkijos jubiliejiniu kongresu. Žinant, kaip laikas gausiai skina mūsų vyresnės kartos žmones, norėjosi taipgi surinkti tas žinias, kurias surinkti būtų kur kas sunkiau, kada nors Ateitininkijai švenčiant 90 ar 100 metų sukaktį. Red.

Būdamas išmokslintas ir organizuotas lietuvių katalikų visuomenės sluoksniu, ateitininkai per 60 metų yra davę esmingą įnašą į mūsų tautos kultūrą, tad ir į literatūrą, jos kūrybą, istoriją ir kritiką.

Ateitininkų kritikų darbuose, apskritai imant, neieškotina kokios bendros savitos programos.

Adomas Jakštas - Dambrauskas

Daugių daugiausia čia galima užčiuopti bendrą krikščioniškąjį pasaulėžiūrą, o literatūrinės pažiūros gali labai įvairuoti — nuo klasikinio dogmatizmo iki paskutinės moderniausios krypties. Sakytume, gražiojo žodžio derlius gali būti dorojamas labai įvairiai.

Ateitininkų literatūros kritiką skiriame į 3 laikotarpius: 1. Prieš

I pasaulinį karą — A. Jakštas-Dambrauskas ir "Draugija", 2. Nepriklausomybės metu — "Židinys", V. Mykolaitis-Putinas, J. Ambrazevičius, dr. J. Grinius, A. Vaičiulaitis. 3. Tretyje: vyresnioji karta (daugiausia "Židinio" žmonės), "Literatūros Lankų" grupė, Amerikoje išsi-mokslinę kritikai.

Adomas Jakštas - Aleksandras Dambrauskas (1860-1938) galima laikyti pirmu pastoviu mūsų literatūros kritiku. Jis savo redaguojamoje "Draugijoje" (1907-1923) išgarsindavo ir įvertindavo visas lietuviškas knygas. Tai buvo objektyvistinės, normatyvinės estetikos bei kritikos atstovas. Menas jam — žmogiškąji grožio kūryba. O kiekvienas grožis yra Amžinojo Logos (Dievo) atspindys. Grožis tiesa ir dorovė negali vienas kitam prieštaurauti. Tad menininkas negali grožio kūrybos versti šlykštyne ar "klounų štukomis". Meno uždavinys — "socialinis prabilimas į tautą, o per ją ir į žmoniją". Kurdamas žmogus turi sekti gamta-dieviškosios kūrybos pavyzdžiu. Bet Jakštas neskatina akiai pamėgdžioti, o atsirenkant ir derinant, kaip klasikais darė. Jakštas pasisako už idėjinio turinio, moralinio taurumo ir formos suderinimą — taisyklingą eilėdarą, kūrinių konstrukcijos aiškumą. Todėl jam artimas klasikinis menas bei literatūra; klasikinis menas jam virto kaip ir dogminė norma. Modernųjį anuomet meną — simbolizmą, impresionizmą, ekspresionizmą jis neigė ir vadino dekadentizmu. Savo vertinimus jis rėmė aštriu protu, o estetinis skonis ribojosi klasikiniiais, na, dar romantiniiais bei realistiniais veikalais. Intuicija dažnai apgaudavo. Teisingai įvertino Maironį, Vydūną, Krėvę, Vaižgantą, M. Gustaitį, bet skaudžiai apsiriko dėl Sruogos, Kiršos, Binkio, Šeiniaus, Savickio, net jaunojo Brazdžionio. O Bradūnas, prisipažįsta, net purtėsis, jo pagirtas... Jakšto nuopelnas — tai išgarsinimas mūsų anuomet taip retai pasirodanti grožinės knygos. Nuo "Vaivorykštės" laikų (1913-1914) siaurą jo vertinimo mastą ėmė atsverti E. Radzikauskas, o vėliau — dar ir B. Sruoga bei V. Mykolaitis, su kuriu jis įdomiai ginčijosi apie meną ir grožį "Židinyje" 1927 m. A. Jakšto kritika surinkta į 1. "Mūsų naująją poeziją" (1923), 2. "Mūsų naująją prozą" (1924) ir "Meno kūrybos problemas" (1932).

E. Radzikauskas - Liudas Gira (1884-1946), kurį laiką su "Satrija" sutapęs, okupuotoj Lietuvoj su svetimaisiais nuėjęs, "Vaivorykštėje" ir "Skaitymuose" (1920

PRISIKELĖS KRISTUS

V. K. Jonyno skulptūra Worcesterio Sv. Kazimiero bažnyčios frontiniėje sienoje. (Nuotr. V. Mažello)

1924) pasireiškęs kaip estetas, raginęs kurti grynojo meno veikalus. Jo straipsniai surinkti į "Kritikos raštus" (1923). Čia įvertina A. Margalio, V. Lasto, V. Mykolaičio-Putino, M. Vaitkaus, A. Vienuolio, S. Čiurlionienės, K. Puidos, B. Sruogos, P. Vaičiūno, Vaidilutės, J. Mikuckio kūrinių. Jis ypač nagrinėja formą, eilėdarą, autoriaus individualybę. Poezijoje reikalauja jausmo, pergyvenimo, minčių nuodirdumo. Reikalavo aukštesnio idėjinio ir meninio lygio peikė tuos kritikus, kurie menkaverčius darbelius lygina su pasauliniais klasikais. Jis kėlė srovę įtaką, ryšių su praeities literatūra klausimą. Peikė sentimentalizmo epigonus. Apie 1930-1933 m. kovojo prieš "Trečią Frontą". Jo kritika gerai argumentuota, daug sąmojaus, aštrių replikų, buvo skaitytojų mėgiama ir paveiki. Literatūros mokslui davė: "Lietuviškos eilėdaros kūrimosi raida" (1934), "Zvaigždės ir saulės glorifikacija lietuvių poezijoje", "Vincio Krėvės džiūkiškumo genezė" ir kt.

Nepriklausomybės laikais, šalia kitų kultūros žurnalų, kritikos srityje ypač stipriai pasireiškė "Židinys" (1924-1940). Čia su sispietė stipriausios katalikų kritikų jėgos: V. Mykolaitis, J. Ambrazevičius, J. Grinius, A. Vaičiulaitis, B. Brazdžionis ir kiti.

Katalikų grožinės literatūros kritiką "Židinyje" ypač išskėlė V. Mykolaitis, tą žurnalą redagavęs 1924-1932 m. Jis 1918-1922 m. Friburge studijavo meno istoriją ir literatūrą, prisidėjęs prof. de Munynko meno aptarimą, kaip esmingiausios žmogiškosios kūrybos, parašė disertaciją apie Vl. Solovjovo estetiką. Vėliau profesoriavo universitete. Jo asmenyje jungėsi didelis poetiškas, literatūros kritikas ir istorikas. Jis gerai suprato kūrėjo psichologiją. Jis įžvalgiai vertino tiek vyresnius rašytojus (Donelaičių, Zemaiteį, Lazdynų Pelėdą, Satrijos Ragana, Maironį, Vaižgantą, Vydūną), tiek jaunesnius. Atsisakęs Jakšto dog-

Vincas Mykolaitis - Putinas

matizavimo, o taikydamas psichologiškai estetinius reikalavimus, vaduodamasis ištobulintu skoniu, jis daug prisidėjo prie mūsų kritikos pakėlimo ir, profesoriaudamas universitete, išaugino visą eilę pažangių kritikų. Daug dėmesio skyrė rašytojo meistriskumui, formos ir stiliaus pusei. Kaip idealistinės estetikos atstovas, teigė, kad meno tikslas — atskleisti dvasinį žmogaus pasaulį, nepriklausomą nuo realaus gyvenimo, nes menas tik pusiau realybė. Menui privalu vi sa, kas žmoniška; jame atsispindi tautos dvasia. Vėliau (1934-1936) Mykolaitis teigė, kad literatūra turi gyvenimišką pagrindą. Sovietų okupacijos metu Mykolaičio objektyvumas kiek nukentėjo, nes buvo verčiamas laikytis sovietinio reikalavimo-svarbu ne objektyvumas, o partijos kovingumas. Prieš mirtį, bent lyrikų, iš marksistinių varžtų jis išsivadavo. Mykolaičio literatūros istorijos ir kritikos darbai: "Naujoji lietuvių literatūra" I d. 1936 m., "Literatūros etiudai" 1937 m., "Vydūno dramaturgija", "Adomas Mickevičius ir lietuvių literatūra" ir kiti str.

Ateitininkų meno "Satrijos" draugija, įsisteigusi globojama V. Mykolaičio, St. Šalkauskio patarimu pasiėmusi šūki: "Menas grožiu, grožis gyvenimo tobulumui" (Nukelti į 2 psl.)

Ateitininkai literatūros kritikai

Juozas Ambrazevičius-Brazaitis

(Atkelta iš 1 psl.)
 mui", jungė literatūrą ir kitus me-
 nus studijuojančius studentus. Ji
 kovojo su diletantizmu mene,
 rengė literatūros — meno vakar-
 us. Jos nariai leido ir redagavo
 daugelį katalikų laikraščių ir
 žurnalų. Ji pabrėžė estetinį prin-
 cipą ir liko nuosaiki visokios kū-
 rybos vertintoja ir skatintoja. Tai
 ji išdėstė J. Keliuocio redaguota-
 me "Granite" 1930 m. ir vykdė
 "Zidiny" bei "Naujojo Romu-
 voj". V. Kazoko, A. Mažiulio ir
 C. Grincevičiaus pastangomis at-
 gaivinta tremtyje, jos nariai —
 ano meto ir didelia dalimi dabar
 katalikai kritikai: J. Ambra-
 zevičius, J. Grinius, A. Vaičiulai-
 tis, A. Šešplaukis-Tyruolis, K.
 Bradūnas, A. Nyka-Niliūnas, J.
 Girmius, A. Maceina, B. Braz-
 džionis, Pr. Naujokaitis, J. Tini-
 nis, V. Kazokas, Br. Krivickas,
 M. Indriūnas.

Juozas Ambrazevičius-Brazai-
 tis (g. 1903) literatūros profesori-
 us ir kritikas. Parašė daug
 straipsnių apie literatūrą: Done-
 laiti, Dobila, Maironį, Bite, Šat-
 rijos Ragana, Pietarį, apie idėji-
 nes linkmes mūsų literatūroje. Da-
 lis jų įeina į "Lietuvių rašyto-
 jus" (1938). Kiti darbai: "Lite-
 ratūros teorija" (1930), "Visuo-
 tinės literatūros istorija" I ir II
 d. (1931, 1932; su A. Vaičiulai-
 čiu ir A. Skrupskeliene), "Vaiž-
 gantas" (1936), suredagavo Do-
 nelaičio "Metus". Gilios erudici-
 jos, subtilaus estetinio skonio,
 pasižymi žmogiškąja šiluma, i-
 dėjingumu, naujų aspektų išskė-
 limu. Jis laiko mūsų lyriką pa-
 siekus europinio lygio. Dabar
 tėvynėje likę rašytojai materia-
 liai aprūpinti, bet verčiami kur-
 ti pagal svetimą ideologiją. Tre-
 mties rašytojai skursta, bet
 kuria lyg orkestras skęstančiame
 laive, — 1948 rašė Brazaitis.
 Dabar literatūra — lyg vienas
 kovos ginklas, tik ne propagandai
 vartyti, o žmoniškumui žadinti.
 Literatūra nėra atsijusi nuo vi-
 suomenės, o jai vadovauja. Tre-
 mties kritikoje jis įvelgia daug
 subjektyvumo ir peikia reikalau-
 jančius rašyti tam tikromis te-
 momis. Jis apmetė mūsų litera-
 tūros periodizacijos metmenis,
 pasisakė novelės klausimu, apie
 romantinį peizažą mūsų lyriko-
 je. Išryškino didžiulį Maironio
 vaidmenį, Kiršą ir Baltrušaitį —
 poetus mastytojus, M. Pečkauskai-
 tės aktualumą šiandien, paverg-
 tą, bet nepalaužtą Putina, vi-
 suomenės vienytoją S. Santvarą,
 giliausiai nusileidusį į mūsų liau-
 dies sielą K. Bradūną, neperko-
 piamą sieną lyrikoje pastačiusį
 J. Aistį, Dievo ženklų žemėje
 skaitytoją L. Andriekų, blizgan-
 tį estetą J. Savickį, nepraeina-
 mo grožio kūrėją A. Vaičiulaitį.
 Pasisako prieš dėsni: man gali-
 ma, bet ne tau! Mat, V. Ramono
 "Kryžių" romano ginče jis ma-
 tė, kai kuriuos kritikus pasisakan-
 tį prieš autoriaus teisę vaizduoti
 tikrovę, kokią jis matė, o A. Škė-

mos "Balto drobulės" ginče rei-
 kalaujant jam tos laisvės.
 Nuodugnai pažindamas pa-
 saulio ir mūsų literatūrą, duoda
 gerų jos apžvalgų, susieja litera-
 tūrą su gyvenimu, literatūroje
 išvelgia esmingesnę tikrovę, pa-
 brėžia tautinį, visuomeninį ir
 rašytojo laisvės klausimą. Tak-
 tingai, bet drąsiai vertina nau-
 jąją literatūrą, meta perspekty-
 vos žvilgsnį į ateitį. Krikščio-
 niškieji principai ir estiniai rei-
 kalavimai jo kritikoje rado ge-
 riausią išraišką. Jo žodis dar il-
 gai bus reikšminga gairė rim-
 toms pažiūroms į literatūrą bei
 jos uždavinius susidaryti.

A. Vaičiulaitis (A. Raginis, g.
 1906), "Zidiny" ir "Naujojo
 Romuvoj" plačiai reiškė savo
 kritikomis. Dėstė literatūrą uni-
 versitete. Parašė studiją "Natū-
 ralizmas ir lietuvių literatūra"
 (1936). Tremtyje rašė "Draugę",
 "Darbininke", "Lietuvių
 Enciklopedijoj", 1950-1964 redag-
 o "Aidus". Jis didelės litera-
 tūrinės kultūros, grynas vakarie-
 tis. Pasižymi teisingu estetiniu
 sprendimu, taikliu ir konkrečiu
 žodžiu; ypač puikus jo stilius.
 Kritikos blaivumas — jo dory-
 bė, užtat sprendimai patvarūs.
 Jis gerai pajuto ir visai naują po-
 ezijos žodį — J. Meko, A. Mac-
 kaus, Vl. Šlaito poeziją. Į poe-
 ziją jis žiūri jos pačios akimis,
 stengiasi prapasti ne tik auto-
 riaus išgyvenimus, bet ir forma-
 linę kūrinio struktūrą. Išpeja
 poetus nesiekti muzikalumo per
 jėgą, nemėgsta tuščio triukšmo
 ar vartytos per galvą. Palan-
 kiai sutiko "Literatūros Lankus",
 tik kelia balsą prieš kai kurių
 vyresniųjų poetų per griežtą

Antanas Vaičiulaitis

traktavimą ir intelektualinės poe-
 zijos monopolio savinimąsi.
 "Kryžių" ginče taikliai nurodo,
 kad kritikai, įsismaginę idėjas
 pešioti, užmiršo, kad čia meno
 veikalas, kuris laikosi ar krinta
 ne dėl vedamosios minties, o me-
 ninės jėgos, kurios "Kryžiai"
 kaip tik turi: eilė tvirtų persona-
 žų, spalvinga ir individuali jų
 kalba, ryškiai nupiešta kaimo
 būtis, gamta ir tautai lemtingas
 laikotarpis. Skeptiškai žiūri, kai
 kuris jaunas autorius, problemas
 traktavimą ir intelektualinės poe-
 zijos monopolio savinimąsi.
 "Kryžių" ginče taikliai nurodo,
 kad kritikai, įsismaginę idėjas
 pešioti, užmiršo, kad čia meno
 veikalas, kuris laikosi ar krinta
 ne dėl vedamosios minties, o me-
 ninės jėgos, kurios "Kryžiai"
 kaip tik turi: eilė tvirtų persona-
 žų, spalvinga ir individuali jų
 kalba, ryškiai nupiešta kaimo
 būtis, gamta ir tautai lemtingas
 laikotarpis. Skeptiškai žiūri, kai
 kuris jaunas autorius, problemas

Jonas Grinius

Nuotr. V. Maželio

besprendamas, nučina į gryną fi-
 losofavimą, ar kai abstraktus pa-
 sakojimas užgožia viską, o veika-
 las pilnas medinių veikėjų.
 Džiaugiasi A. Landsbergio "Ke-
 lionės" nauja psichologinė prae-
 imė, pasamonės pradų, drąsa ir
 lyrinėmis vietomis. Į savo vietai
 pastato A. Škėmos "Balta dro-
 bulė", užčiuopdamas stambių
 trūkumų: eklektiskumą, neišlai-
 kytą stilį ir nuotaiką, pažavi-
 mą, šokiravimą. Knygai "Lietu-
 vių literatūra svetur" parašė
 tremties poezijos apžvalgą (7-83
 p.).

Visada ramus, neužgaulus, kai
 kada pamokas, nors naujų kelių
 nieško. Jo kritikos reikalavimai
 — normalių laikų, be teisinimo
 sunkiomis aplinkybėmis. Iš kelio-
 likos metų perspektyvos žiūrėda-
 mas, nepaneigsi jo sprendimų ir
 šiandien.

Dr. Jonas Grinius (J. Miliu-
 šis, g. 1902), parašė daug straips-
 nių ir 2 knygas apie literatūrą:
 1. "Milašius poetas" (1930, di-
 sertacija) ir 2. "Putino lyrika"
 (1932). Minėtina ir "Menas ir
 grožis" (1938). Rašė "Zidinyje",
 "Atheneum", "Naujojo Romu-
 voj", "Tremtinių Mokykloje",
 "Darbininke", "Drauge", "Liet-
 vų Katalikų mokslo akademijos su-
 važiavimo darbuose", "Varpuo-
 se", "Rašytojų Metraštyje", "Liet-
 vų Enciklopedijoj" ir kt. Profesori-
 avo universitete.

Į kritiką jis žiūri kaip į tarp-
 pininką tarp kūrėjo ir visuome-
 nės, kurios skonis formuoti —
 kritikos uždavinys. Literatūrai
 kenkia ne griežta kritika, o ra-
 šytojai be talento. Kūrinį kriti-
 kas gali vertinti ne vien esteti-
 niu, bet idėjinu, moraliniu, tauti-
 niu ir kitais atžvilgiais. Gri-
 nius iškelia literatūros temati-
 kos klausimą. Lig šiol mūsų li-
 teratūroje daugiausia vaizduoja-
 mas neišprusęs kaimas. Bet ir
 čia daug neatskleistų gilių proble-
 mų. Stokojame religinės ir
 šviesuomenės gyvenimo temati-
 kos. Dažnas rašytojas linkęs gar-
 binti estetizmą; pamirštame ko-
 munistinio vergijoj kenčiantį žmo-
 gų; kaip reik neiškėlėme ir ne-
 priklausomos Lietuvos gyvenim-
 o. Mūsųose dabar gausu silp-
 nos patriotinės poezijos. Tik
 Brazdžionis, Niliūnas ir Nagys
 čia pranašesni. Kai kas kultivuo-
 ja ezoterinę, tik autoriumi ir jo
 draugams suprantamą poeziją.
 Stipriausias žanras, jo manymu,
 tremtyje yra romanas. Ir Grinius
 atsidėjęs nagrinėja tokių pavyzdį

Bernardas Brazdžionis

Kertinė Parastė

kabinama ant vašo. Po trijų
 dienų dievai pradeda jos gelbė-
 jimo akciją, apšlakstydami jos
 kūną maistu ir vandeniu. Le-
 genda toliau nutrūksta, (pal.
 Albricht 193 psl. ir Samuel N.
 Kramer, Sumerian Mythology,
 psl. 101-103). Mūsų Tomo
 vardas yra išsivystęs iš Ta-
 muz. Lietuviška pasaka apie
 Kuršiuką savo ritmika prime-
 na, kaip Innana vyko gelbėti
 savo sužadėtinio. (Žiūr. L. P.
 Įvairios I, 24 nr.)

Būtų galima eiti per kitas
 kultūras ir rasti panašų mirš-
 tančio ir prisikėlėnio dievo
 personazą, pvz. Syrijos Adonį,
 tačiau mūsų reikalui gana ir
 to. Praėjusiame šimtetyje iš
 šių duomenų buvo norima pa-
 daryti išvadą, kad Kristus yra
 legenda. Tačiau "Kristus, ku-
 ris dabar pasirodo, sprogdina
 visas ligišiolines žmonijos reli-
 gijos ir kultūros istorijos ka-
 tegorijas", sako W. Schmidt.
 Tai reiškia, kad jokiam mitolo-
 giniame pavidale visiškai jis
 netelpa.

Tie iš mūsų, kuriems Kris-
 tus nėra legenda, bet viską
 apie save telkiantis istorinis
 faktas, iš šio pobūdžio legendų
 ar tikėjamų darome priešingą
 išvadą. Tas nuostabus fak-
 tas, kurį sudaro Kristus pris-
 ikėlimas iš mirties, buvo žmo-
 nijos svajonė, pakankamai ryš-
 kiai paliudyta senjo ir nau-
 jojo akmens amžiaus sąvartoje
 ir vėliau.

Mes, tikintieji, iš šio fakto
 galime daryti dar vieną išvadą,
 ar bent prielaidą. Ar ši ak-
 mens amžiaus legenda nėra
 pėdsakas pirminio Dievo apre-
 iškimo apie būsimą žmoni-
 jos gelbėtoją? Jeigu mes Die-

"Naujojo Romuvoj", "Vaire",
 "XX Amžiuje", "Aiduose", Ga-
 bijoj".

Po Maironio būdamas stipri-
 ausias patriotinės lyrikos atsto-
 vas, kritikoje irgi pabrėžia, kad,
 kai tauta ant budėnės krašto,
 ar bent prielaidą. Ar ši ak-
 mens amžiaus legenda nėra
 pėdsakas pirminio Dievo apre-
 iškimo apie būsimą žmoni-
 jos gelbėtoją? Jeigu mes Die-

DR. ANNA BALIUNAS
 AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR
 GERKLĖS LIGOS
 PRITAIKO AKINTUS
 2858 West 63rd Street
 Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v.
 vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiad.
 uždaryta. Ligoniai priimami susitarus
 Ofisio telefonas: PR 8-3229
 Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
 AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
 GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
 6449 So. Pulaski Road (Crawford
 Medical Building) Tel. LU 5-6446
 Prima liguonius pagal susitarimą.
 Jei neatsiliepia, skambinti 274-8012

DR. VL. BLAŽYS
 PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
 2801 West 63rd Street
 Kampus 63-Guos ir California
 Val: kasdien nuo 6-8 val. vak.
 šeštadieniais 2-4 val.
 Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
 Ofisio telefonas: 476-4043
 Rezid. tel. Walbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
 Inkstų ir šlapimo Takų
 Chirurgija
 Tel. 695-0533 — Elgin
 425 No. Liberty Street
 Route 25, Elgin, Illinois
 Tel. ofisio HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 2434 West 71st Street
 Val: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9
 antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik
 susitarus

Remkite dien. "Draugą".

net grubaus apvalymo, kuriuo
 ši tiesa yra ugdoma Senajame
 Testamente.
 II Vatikano susirinkimo do-
 kumentas "Bažnyčia moder-
 najame pasaulyje", kalbėda-
 mas apie Velykų paslaptį ir,
 gal būt, turėdamas prieš akis
 čia suminėmus faktus sako:
 "Visa tai yra tiesa ne tik
 krikščionims, bet visiems ge-
 ros valios žmonėms" (22 nr.).
 O tėvas Juan Segundo, JS, tai
 komentodamas tvirtina, kad
 Dievas "veikia visoje žmonijos
 istorijoje."
 V. Bgd.

DR. J. MESKASKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Specialybė vidus ligos
 2454 West 71st Street
 (71-os ir Campbell Ave. kampas)
 Pirm. ir penkt. 2-8 p. p.
 Antr. ir ketv. 9-11 v. r.
 ir 4-8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d

DR. FRANK PLECKAS
 OPTOMETRISTAS
 Kalba lietuviškai
 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5148
 Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
 "contact lenses".
 Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 SPEC. VIDAUS LIGOS
 Tel. ofisio PR 6-7800; Namų 925-7497
 5159 South Damen Avenue
 Valandos tik pagal susitarimą
 Trečiadieniais uždaryta

DR. E. RINGUS
 RENTGENOLOGAS
 9760 South Kedzie Avenue
 Val. pirm., antr., ketvirt., penkt., šešt., 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir
 šeštad. 8 v. r. iki 9 v. r. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
 SPEC. ORTOPEDIJOS LIGOS
 2745 West 69th Street
 Tel. 737-2290: ofisio ir rezidencijos
 Prima liguonius tik susitarus —
 (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
 Inkstų, Pūslės ir Prostato
 Chirurgija
 Ofisas 2454 W. 71st Street
 Val: anrad. nuo 2-5 popiet,
 ketvirtad. nuo 6-8 vakaro
 Ofisio tel. 776-2880; Rezid. 448-5547

DR. ALDONA ŠIMKUS
 AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
 PRITAIKO AKINTUS
 15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
 Kabineto tel. 687-2020
 Namų tel. 839-1071
 Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Adresas: 4255 W. 63rd Street
 Ofisio tel. REliance 5-4410
 Rez. GROVEHILL 6-0617
 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki
 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.;
 antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
 ir vakaris pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Bendra praktika ir chirurgija
 Ofisio tel. REliance 5-4410
 Rez. GROVEHILL 6-0617
 Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki
 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.;
 antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
 ir vakaris pagal susitarimą

DR. VYT. TAURAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ
 LIGOS
 Ofisias ir rez. 2652 W. 59th St.
 Ofisio val. Prospect 8-1255
 Ofisio val. REliance 5-4410 treč. ir
 penkt. nuo 3 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
 v. r. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
 laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS
 CHIRURGAS
 2454 West 71st Street
 Prilimnėja liguonius tik susitarus
 Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak.
 Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. ONA VASKEVIČIUS
 (VASKAS)
 GYDYTOJA IR CHIRURGE
 6648 South Albany Avenue
 Val: pirm., antr., ketv. 6-8 val.
 vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet
 ir kitu laiku pagal susitarimą

DR. F. C. WINSKUNAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 3107 West 71st Street
 Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v.
 Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 6449 South Pulaski Road
 Val: pirm., antr., ketv. penktad. 1-4
 ir 8-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro
 šeštadieniais 11-1 val. popiet.

DR. EDMUND E. CIARA
 OPTOMETRISTAS
 2709 West 51st Street
 TEL. GR 6-3400
 Val pagal susitarimą: Pirmad. ir
 ketv. 1-4 ir 7-9; antr. ir penkt.
 tad. 10-4; Šeštad. 10-2 val.

DR. E. DECKYS
 GYDYTOJA IR CHIRURGE
 SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
 EMOCIJOS LIGOS
 "RAWFORD MEDICAL BUILDING"
 6449 So. Pulaski Road
 Valandos pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS
 Akuserija ir moterų ligos
 Ginekologinė Chirurgija
 6182 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
 Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
 atsiliepiu, skambinti: MI 3-0001.

DR. JANINA JAKSEVICIUS
 JOKSA
 VAIKŲ LIGOS
 2656 West 63rd Street
 Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo
 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v. r.
 vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. E. JATULIS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 Bendra praktika
 2815 West 71st Street
 Ofisio val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v.
 antr. nuo 9 iki 12 val.; arba susita-
 rus.

DR. A. JENKINS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 3844 West 63rd Street
 Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 8
 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. F. V. KAUNAS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 1407 So. 49th Court, Cicero
 Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad.
 ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
 5540 S. Pulaski Rd.
 VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO
 SPECIALYBĖ
 Valandos pagal susitarimą
 Skambinti 585-2525
 Telef. veikia 24 val.

DR. WALTER J. KIRSTUK
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 (Lietuvis gydytojas)
 3925 W. 59 Street
 Val: pirm., antr., ketvirt., penktad.
 ir šeštad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
 val. vak. Šeštad. 12-2 val. p. p.
 trečiad. uždaryta.

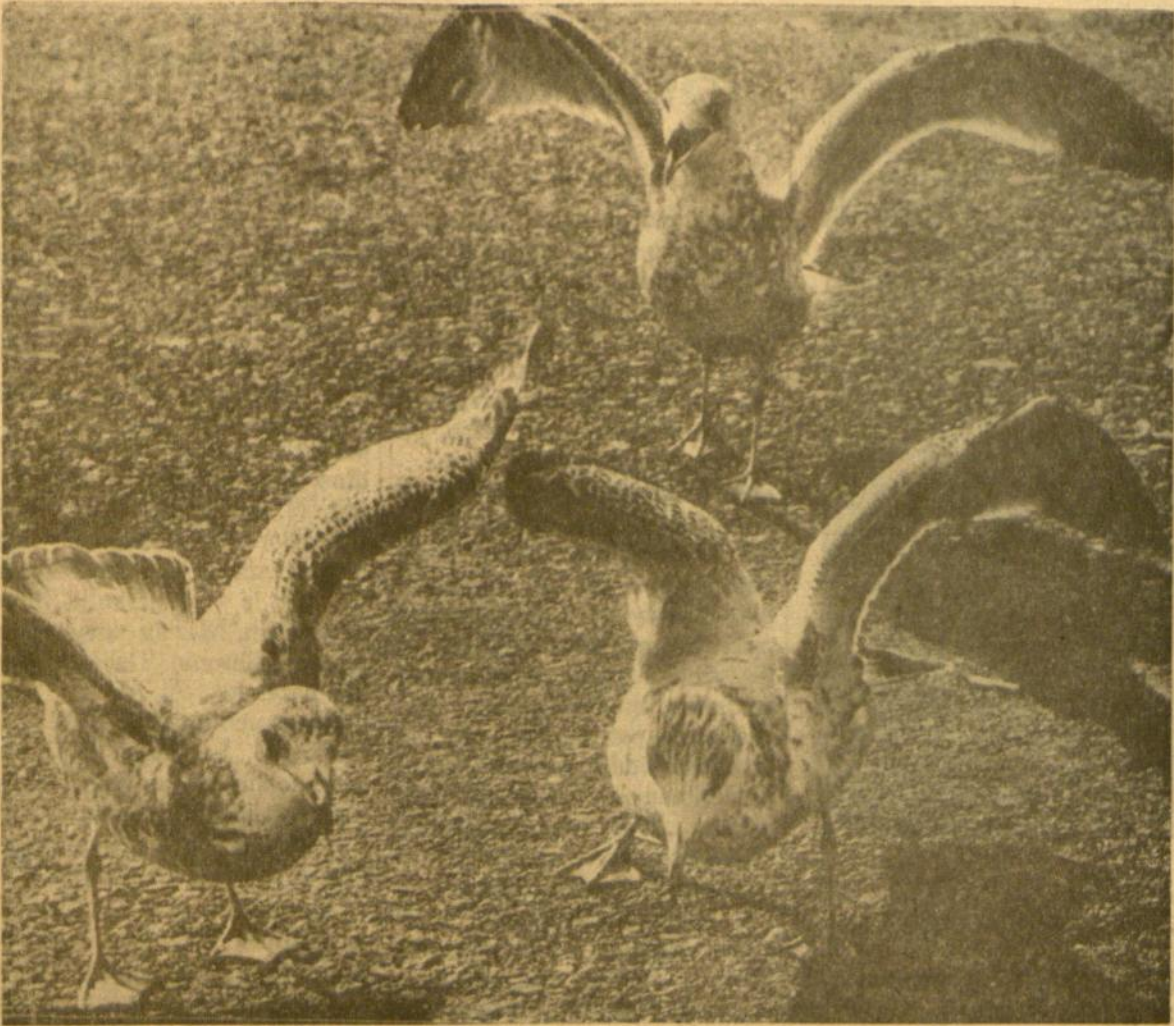
DR. IRENA KURAS
 GYDYTOJA IR CHIRURGE
 KODIKU IR VAIKŲ LIGŲ
 SPECIALYBĖ
 MEDICAL BUILDING
 7156 South Western Avenue
 Pirmad., antr., ketv. ir penkt.
 nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo
 7-8 val. vakaro. Trečiad. nuo
 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad.
 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

DR. P. KISIELIUS
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 4938 W. 15th Street, Cicero
 Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak.
 Iškyrus trečiadieniais
 Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
 AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
 2817 West 71st Street
 Telef. HEMLOCK 6-3545
 (Ofisio ir rezidencijos)
 Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIUNAS
 CHIRURGAS
 2858 West 63rd Street
 Prima tik susitarus
 Valandos pirm., ketv. 5-8 val.
 antr., 2-4 val.

SKELBKITĖS "DRAUGĖ".

J. Prapuolenis

Lietuvių foto archyvo konkurso pirmąją vietą laimėjusi nuotrauka

"Zuvėdros"

VERDI 'LIKIMO GALIA'

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Italų kompozitoriaus Giuseppe Verdi (1813-1901) opera "Likimo galia" ("La Forza del Destino"), kurią šiemet Chicago Lietuvos operos kolektyvas pasirinko pastatyti pastarajame sezone, yra šio kompozitoriaus 23-čioji opera, priklausanti jo viduriniam kūrybos periodui, parašyta po "Kaukių baliaus" ir prieš "Don Carlo".

Verdi opera "Likimo galia" buvo specialiai parašyta Petrapilio imperatoriškam operos teatrui, ir jos pasaulinė premjera įvyko 1862 m. Petrapilyje, Rusijoje, dalyvaujant tuometiniam Rusijos imperatoriui Aleksandrui II. Po šios operos pirmo spektaklio klausytojų-žiūrovų įspūdžiai buvo įvairūs. Vieni ją gyrė, kiti giriantiems prieštaravo vien dėl to, kad tai ne rusiška opera, kiti dar sakė, kad be reikalo buvo sumokėta tokia didelė suma pinigų svetimam kompozitoriui, kada tuo metu pačioje Rusijoje reikėsi tokie stiprūs kompozitoriai kaip Glinka, Borodinas, Musorgskis, Čaikovskis, Balakirevas. Verdi gi muzika, panaudojant jai ispaniško veikalų rėmus, pirmą kartą išpildyta Petrapilyje, paties kompozitoriaus priežiūroje, atrodo, nepajėgė labai sužavėti rusiškos publikos, nors imperatorius Aleksandras II kompozitoriui Verdi ta proga apdovanojo net Šv. Stanislovo ordinu. Verdi, pasisvečiavęs Rusijoje du mėnesius, išvyko tiesiai į Madridą, kur 1863 m. įvyko operos "Likimo galia" ispaniškoji premjera.

Šios Verdi operos veiksmo turinys yra paimtas iš ispaniško veikalų "Don Alvaro o La Fuerza del Sino" ("Don Alvaro arba Likimo galia") parašyto ispano rašytojo Don Angel de Saavedra. Kompozitoriui Verdi minėtas veikalas paskatino rašyti operą todėl, kad toje dramoje parodoma, kaip geros prigimties žmogus, likimo galios priverstas, turi daryti blogą. Pradžioje, iki 1868 m. ši opera vadinosi "Don Alvaro" pagrindinio tenoro veikėjo vardu, kada buvo naudojamas pirmasis šios operos Piave libretas.

Kompozitorius Verdi vis nebuvo patenkintas šios operos libretu, todėl prašė kito libretisto, Antonio Ghislanzoni perkoreguoti šios operos turinį. Tada patį kompozitorius, turėdamas naują libretą, pertaisė ir operos muziką. Naujosios, ištaisytosios operos premjera įvyko 1869 m. Milano La Scala operoje. Dabar ji nesivadina "Don Alvaro", bet "Likimo galia". Vietoje trumpo operos įvado-preliudo, Verdi parašo

ilgą uvertiūrą. Libreto pagrindinis pakeitimas padaromas paskutiniame veiksmo. Senajame librete paskutiniame veiksmo įvyksta Don Alvaro ir Don Carlo dviejų sužeisto brolio mirtis, o Don Alvaro išprotėjęs pats nusižudo. Vie nuolių giedamas Miserere užbaigia operą. Naujojoje versijoje visa tai įvyksta užkulisyje, žiūrovams to nematant, o vienuolių Miserere pakeičiamas į trio, kurį atlieka Leonora, Guardiano ir Don Alvaro. Ir dabar ši versija yra priskiriama trečiajam Verdi kūrybos periodui.

Kaip žinome, romantiškosios dramatos herojai yra inspiruojami dviejų aistrų: meilės ir keršto. Meilė ir kerštas yra du pagrindiniai šios operos motyvai. Kadangi rašytojo de Saavedra veikalas yra ilgas, komplikotas ir sudėtingas, todėl, perkeltas į trumpintą ir menką libretą, jis praranda turinio vientisumą ir jo testinumą. Operos veikėjai nėra pilnai dramatiniai išvystyti. Kaip paprastai Verdi operose, jo muzika sugreitina veiksmo eigą, nespėjant pilnai išryškinti svarbiausių dramatinėsiu situacijų. Prie operos fabulos "išblaškymo" dar prisideda kelios scenos, kurios visai nieko bendro neturi su operos turiniu, bet anais laikais vis būdavo įterpiamos tokios scenos, kad žiūrovai galėtų "pasilsėti", atsipalaiduoti nuo dramatinės įtampos. Šioje operoje kaip tik tokie intarpai yra užteigę ir vargšų scenos. Bet jos dažnai yra dirigento spektaklyje ir išleidžiamos.

Nors italų kompozitorius Giuseppe Verdi parašė netoli 30 operų, tačiau visa jo muzikinė kūryba labai ilgai brendo ir keitėsi, kol senatvėje, parašydamas dvi visai skirtingo pobūdžio operas "Otello" ir "Falstaff" (libreto pagrindiniam imant Sekspyro veikalus), pasiekė ne tik savo, bet ir visos itališkosios operos viršūnę.

Kompozitoriaus Verdi kūryba galima suskirstyti į tris periodus. Jo pirmojo laikotarpio kūrybos operos yra net meno prasme gana nelygios, taipgi gerokai bekrūviškos, lėkščios. Iš šio periodo dažniausiai statomos: "Nabucco", "Ernani" ir "Macbeth". Antrajam laikotarpiui priskiriamos, tur būt, jo žinomiausios operos "Il Trovatore", "La Traviata" ir "Rigoletto". Šiose operose žymiai mažiau randama lėkštumo ir

trankumo, bet jau atsiskleidžia ir visi Verdi būdingi operos elementai — choras ir melodija. Trečiojo periodo operos priskiriamos, taip vadinamam, grande opera stiliui. Čia įeina "Sicilijos mišparai", "Likimo galia", "Simone ccanegra", "Don Carlo" ir "Aisio! labiausiai pasižymi savo muzikine-dramatine struktūra. Čia jau orkestras nebėra vien tik akompanimentas, bet savo harmonija ir spalvingumu atskleidžia ir scenoje vykstančią dramą.

Labiausiai skirtingos nuo visų kitų operų yra "Otello" ir "Falstaff", kurios net ir nuolatinei Verdi operų publikai yra per sunkios ir mažiau mėgiamos. "Otello" dar kartais yra vadinama net Verdi "vagneriškoji" opera, nes manoma, kad Verdi, būdamas susipažinęs su Wagnerio operomis, savo dvi paskutiniąsias parašė Wagnerio muzikos įtakoje. Šiose operose Verdi atsipalaidavo nuo jam taip įprastų arijų ir duetų; šių tragedijų veiksmas plaukia labiau ištaisai, muzika ir žodis vienas kitą papildė be stiprių atskirų arijinių sukarpymų.

Kompozitoriaus Verdi opera "Likimo galia" priklauso tam jo stiliui, kuriame dar tebėra arijos, duetai ir chorai su labai stipriai išryškintomis melodijomis. Ilgas ir dramatinis įvadas, kartais vadinamas "Sinfonia", pradeda operą su trimis pirmais trimto garsais, kurie simbolizuoja čia likimą. Po to tuoj seka bėgimo tema, kuri per visą operą yra surišta su Leonoros likimu. Antroji pagrindinė tema yra Leonoros maldos tema. Šalia vienuolių giesmių čia girdime ir triukšmingas kareivių dainas. Bet pati rimtoji muzika priklauso trims pagrindiniams šios operos veikėjams: Leonorai, jos mylimajam Don Alvaro ir jos broliui Don Carlo, kurie per visą operą čia yra labai nelaimingi. Leonora nelaiminga dėl netikėtos savo tėvo mirties. Don Alvaro nelaimingas dėl savo mylimosios tėvo nušovimo. Don Carlos nelaimingas, kad negali surasti savo sesers ir jos mylimojo ir jiems abiem atkeršyti už tėvo mirtį. Šių trijų veikėjų santykiuose Verdi savo arijomis ir duetais atskleidžia kiekvieno veikėjo individualų būdą, temperamentą bei asmenišką savo nelaimės išgyvenimą.

Kai Italijoje 1813 m. gimė Verdi, tai pačiais metais prieš kelis mėnesius Vokietijoje jau buvo gimęs kitas operos kūrėjas — Richardas Wagneris. Kada Verdi

rašė Italijoje, tuo pačiu metu Vokietijoje Wagneris taip pat kūrė operas, joms pasirinkdamas pagrindinę temą mitologinę simboliką. Verdi savo karjeros pradžioje, nenorėdamas vokiškos operos įsigalėjimo Italijoje, toliau tęsė kompozitorių Rossini, Bellini ir Donizetti pradėtą operinę itališką tradiciją.

Šie trys kompozitoriai tada turėjo didelės įtakos Verdi muzikai: Rossini savo orkestracija, Bellini savo melodingumu, Donizetti savo dramatiškumu. Kompozitorius Verdi, ieškodamas dar tobulesnės muzikinės išraiškos, sudėjęs šiuos tris elementus, išvystė tipiškai verdišką operos stilių, kuriuo pabrėžė žemiškąją žmogaus dramą, priešingą Wagnerio mitologinei dramai. Šitokių būdų Verdi puoselėjo operą ne vien meniniais, bet

MIGUEL ARTECHE

TOKS APLEISTOJO KRISTAIUS GALAS

Toks Apleistojo Kristaus galas, ieties, vinies ir acto galas, niekad nebeprisikartojančio Pr'nikel'mo, visad kape esančios mirties, galas duonos, dauginančios kraują, gerojo latro ir Magdalenos galas, žmogaus Lozorio be mirties galas. Toks galas išdaviko Jude, bailio tavajam Jone, pagailėtos palaidūnės galas, rimbu plakamų prekių bėgimas, vapėjimas į dangų įeinančio kartą per šimtą tūkstančių metų turėaus ir šnabzdėjimas vargšo, kuriam turčius išnarino kaulus.

Toks yra nakčia bėgimas ant asilo, gesimas žvaigždės, įsigalėjimas netvarkos, avystelėjimas klausimo, kurio neištare Juozapas iš Arimatėjos. Toks yra galas centurijono ir laukų lelijų (pažiūrėkite į laukų lelijas, nes ir Saliamonas visose savo garbėje negalėjo jom prilygti).

Toks yra galas: dabar manęs ieškokite, dabar man pasakykite, kad tai nebūtų Zodiio galas, (pradžioje buvo Zodis, pradžioje buvo Tamsybės, kurios niekad neištraukia) ir Upė, kuri anot Kristaus į jūras išcina, ir Kristus nesugrįžta: išcina, išėjo: tai įrašau, norėdamas žinoti, ar tai ne galas, norėdamas matyti, ar šią naktį Tu manęs neapleidai.

KAD ŽMONĖS JUOS MATYTY

Kad žmonės ar žmonių Vadas juos matytų, kad puotoje sėdėtų pirmoje eilėje ir pirmoje vietoje,

kad surytų pirmuosius kšnais, kad vargšams pabertų pirmuosius trupinius, kad išnuomotų Apleistojo paveikslą, kad atleistų tam, kuriam reikia duoti atleidimą, kad leistų kristi akmenims ant kitų pečių, bet kad niekad patiems nereikėtų vilkti jų svorio, kad būtų vadinami praktiniais, šlovingais, tauriais, kad ištietų ranką ir ją atitrauktų nuo paniekintojo, kad pašvęstų auksą, palaimintų auksu nusiplaunantį rankas, kad iškoštų uodą, kad išnaudotų dirbantįjį, kad bodėtus matomo ir vargšą padarytų nematomu, kad paruoštų Aitoriaus Balandį, kad prekiantų su Epulonu, skriausdami Lozorijų, kad su savo Petrais tūkstantį kartų išsigintų ir prašytų stebuklo,

kad padaugintų galingojo duoną, kad leistų pralįsti kupriams per visų adntų skylutes, kad suterštų samarietės vandenį, kad akmenimis apmėtytų palaidūnę, kad ištrintų kas smėlyje buvo parašyta, kad išlaužytų, kas įsakymų lentose buvo iškalta, kad akmenimis ir purvu uždarytų Dangaus Karalystę.

UZLYGINANT NUOSKAUDAS

Užlyginant nuoskaudas, padauginant duonas, atitaisant skriaudas, plakant prekijus, nuqalint milžinus, rašant smėlyje, niekinant turty, gydant paralyžuotus, vengiant dvasininkų, grąžinant sveikatą raupnuotiems, nuraminant velnio apėstuosius, skraidant, prikeliant iš numirusių lozorius, laikant tarnaitę poniu, dovanojant nusidėjėlei, suteikiant laisvę įkalintiems, atleidžiant, išlaisvinant, nepaisant visų mirties teisių,

ir tautiniais sumetimais. Jis sakė, kad kiekviena tauta turi kultūruoti tai tautai būdingą muziką, o italams būdinga yra jo stiliaus opera. Todėl dažnai Verdi operų libretai, nors ir pagrįsti tokiais garsiais rašytojais kaip Sekspyras, Schilleris, Hugo ar Byronas, pavirsta į trankias melodramas, kuriose randame daug neįtikimų charakterių, situacijų, atsitiktinumų (tokių netrūksta nė "Likimo galioje"). Kompozitoriui Verdi buvo svarbiausia, kad libretė būtų stiprių emocijų ir greito veiksmingumo, nes tai atitiko ir jo muzikinį charakterį.

Greitis (tempo) yra įdomus Verdi muzikinis bruožas. Visur jo užrašuose ypač yra pažymėtas ir pabrėžtas greitis. Tas greitis, atrod, tikriausiai bus išplaukęs iš

Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958)

Nukryžiavimas

po truputį besitraukiant, agonizuojant, be pernykščių lizdų ir be šios dienos paukščių. Pasirodant, dingstant, Paskubom horizontaliai mirštant, Su dviem latrais vertikaliai mirštant, Pasiduodant nukankinti, kad visi, jeigu galima, gyventume.

KITA SIENA TEN TOLIAU

K'ta siena ten toliau, bet jos nematau: Kita siena čia pat ir ją rįjaučiau: duona, kurią čia valgau: toji, kurią gal valgysiu, kai būsiu miręs. Tas, kas man sako, kad nieko anapus nėra, ir tas, kuris mane tikina, kad žemėje visą gyvenimą priklauso mirčiai ir teisingumui, ir niekam daugiau, lyg kad vien teisingumas

galėtų laimėti tai, ką meilė kaulais ir gyslom sujungė. Anas pasaulis ir siena, kuri mane paliečia, ir duona, kuri nuo manęs išsprūsta, ir kita, ir kita, kita — kur jau nieko nebėra.

BEVARDIS ŽMOGUS

Badą kenčia žmogus, neturįs vardo, savo badų bado, bado, kad nepalauja būti žmogum, ir klausias, kas ats'itiko, kur dingo jo badai, jo moterys ir jo vardai, ir ant savo pečių laikąs krintančią padangę, ir bėgas prieš šešėlių žmones, gimę iš moters, trumpadeniai, visad trokštą būti ir visad mirštą.

Išvertė P. Gaučys

M. Artechė, vienas žymiausių naujos kartos eilėraščių poetų. Baigęs teisių ir literatūros studijas, su paskaitom apvažiinęs Europą, buvo Santiago "Mercurio" redaktorium, o dabar yra Čilės ambasados Madride kultūros attachė. Tai katalikas poetas, kurias antifriziejinę lyriką. Jis nutraukė ryšius su savo krašto materialistine poezija ir savo kūryboje ryškina tragediją žmogaus, praradusio savo buvusį orumą, užmiršusio savo dievišką paskirtį ir vaikščiojantį tamsybėse, kurias jis pats sukūrė. P. G.

myn, bet publika neduoda tam padaršinimo savo neplojimu ir nepritarimu, o solistai irgi tenori tiktai dainuoti arijas ir duetas.

Italų kompozitoriaus Verdi muzikinis greitis tiko nekantriai, itališkai auditorijai. Kompozitorius, pažinęs savo publiką bei jos muzikinius reikalavimus, išvystė tipingą verdišką operos stilių. Nors kartais ir su gana dideliais dramatiniais trūkumais, tačiau su ryškiais bel-canto arijų melodijomis, su triukšmingais, ritmingais choralis Verdi pajėgė patenkinti ne vien anuometinę itališką operos publiką, bet taip pat ir dabartinę itališką ir neitališką publiką, iš kurios nereikalavama didelio muzikinio pasirodimo. Šiuo keliu eidamas, Verdi tapo ne vien tik žinomiausiu operų kompozitorium, bet taip pat ir kalauja progreso, ragina eiti pirspecialiai itališkos operos tėvu.

Antrajam foto konkursui pasibaigus

Antrasis Lietuvos foto archyvo fotografijos konkursas buvo viešai užbaigtas šių metų 15 dieną Chicagoje, Jaunimo centre, pabaigtuves jungiant su LFA ruošiamą Dailės Kolbaitės pasakaita: "Dailininkas Mikšys — eks libristas". Šia proga buvo paskelbti konkurso laimėtojai ir palyginus su tarptautiniais foto konkursais, teko pasigesti tematikos įvairumo bei įvairesnių nuotraukos apipavidalinimo būdų. Populiariausia tema buvo gamtovaizdis, įskaitant ir gamtines miniatiūras. Antrą vietą gausmu užėmė portretas. Portretai tačiau buvo gan žemo meninio lygio, ir todėl nei vienas jų nebuvo premijuotas. Teko pasigesti išraiškos portretu, kur veido išraišką atspindėtų momento nuotaika ir žmogaus charakteris. Ne buvo taip pat judesio, veiksmo nuotrauka.

Iš viso to peršasi išvada, kad lietuviai fotografai, ar bent konkurso dalyviai, yra dar gana konservatyvūs. Čia, aišku, reikia paminėti vieną išimtį, būtent — abstraktą. Tiek pernai, tiek šiemet buvo prisūsta geros vertės

fotografu K. Izokaičio ir L.F.A. konkursų vedėjo A. Grigaičio, nors savo posėdį pradėjo anksti vakare, bet jį užbaigė tik rytą su aušra.

Ne tik meninis lygis, bet ir techniniai darbu apipavidalinimas, su mažomis išimtimis, buvo gana geros vertės. Tačiau, palyginus su tarptautiniais foto konkursais, teko pasigesti tematikos įvairumo bei įvairesnių nuotraukos apipavidalinimo būdų. Populiariausia tema buvo gamtovaizdis, įskaitant ir gamtines miniatiūras. Antrą vietą gausmu užėmė portretas. Portretai tačiau buvo gan žemo meninio lygio, ir todėl nei vienas jų nebuvo premijuotas. Teko pasigesti išraiškos portretu, kur veido išraišką atspindėtų momento nuotaika ir žmogaus charakteris. Ne buvo taip pat judesio, veiksmo nuotrauka.

K. Daugėla
Lietuvių foto archyvo konkurse antrąją vietą laimėjusi nuotrauka.

abstraktų. Keli iš jų buvo net premijuoti.

Šia proga norėtusi paminėti, kad L.F.A. foto konkursų ruošimo tikslas yra dvejetainis. Pirminis tikslas yra supažindinti lietuvišką visuomenę su mūsų fotografais. Kadangi neturime lietuviško foto žurnalo, o mūsų pe-

riodikoje, palyginti, labai mažai skiriama vietos grožinei fotografijai, lietuvis fotografas į lietuvišką visuomenę gali išeiti tik rengdamas savo darbų parodas arba foto konkursuose. Kasdieniniame foto mėgėjų paroda, aišku, yra sunkiai įgyvendinamas tikslas, tokiu būdu lieka tik konkursai.

Kitas L.F.A. foto konkursų tikslas yra sekti lietuvių fotografo progresą, jo tematikos vystymąsi. Tai L.F.A. pasiekia pasidarydamas atrinktųjų darbų kopijas. Šios kopijos taip pat įgalins ateityje palyginti tremties lietuvių fotografą su pasilikusiu tėvynėje.

A. Gr.

Ateitininkai literatūros kritikai

(Atkelta iš 2 pusl.)

vedžioja po dekadentinius egzistencializmo labirintus. Tragiškai į gyvenimą žvelgiančių kūryba jam nepriimtina (Niliūnas, Nagys, Skėma, Mackus). Bet gėrisi lyrikon pasukusiu A. Baranauku, VI. Šlaitu. Beletristikoje jam atrodo per daug sekso, pagonybės, žudynių vaizdavimo.

A. Šešplaukis-Tyruolis (g. 1909) rašė nemaža straipsnių apie pasaulinę literatūrą. Prie poezijos prieina šaltai, akademiškai, objektyviai, pagerbdamas amžių ir nuopelnus. Kultivuoja įprastines formas, naujų nepasigedamas, modernistų nemėgsta. Pasisako patriotinės poezijos klausimu šitaip: gal prieš ją kalbame, kad atvėsime aukštiesiems idealams. Vyresnieji poetai daug rašo šiuo motyvu. Jaunesnieji ir jauniausieji "neveda tautos", savo jausmus sublimuoja "amžniosios poezijos ir filosofijos vertybėmis. Bet tėvynės praradimo jausmas prasimuša ir čia, nors sunkiai tramdoma. Mūsųose kas 20 metų kyla patriotikos infliacija, iš dalies gal kaip reakcija prieš silpną poeziją. Sklaidydamas eilinius veikalus, Tyruolis taiko ir tradicines taisykles. Bet užėjęs pvz. tokio A. Vaičiūlaičio "Italijos vaizdus", kritikas sugėba ir aukščiau pasistiebi.

Pranas Naujokaitis (g. 1905) apščiau rašė "Drauge", "Aiduose", "Darbininke", "Tėviškės Žiburiuose". Jis autorius "Lietuvių literatūros istorijos" (1948), kuri tremties gimnazijose buvo didelė liuanisto pagalba. Šiaip ilgų kritikos straipsnių jis nerašo ir nedalyvauja literatūrinuose ginčuose. Literatūrą laiko lietuviybės išlaikymo sąlyga. Baiminasi, kad skaitytojų mažėja, o jaunimas nepripranta prie lietuviškos knygos. Gi su rašytojais mes labiau jaugame į savą žemę. Jis mato didelę tremties romano pažangą, apleistą novelę ir labai sumodernėjusią lyriką. Duoda rimtą H. Radausko poezijos vertinimą, aptardamas jo estetišką, formos klasiškumą, vėlyvesnį polinkį į surrealizmą bei šaltą satyrinį žvilgsnį. Naujokaitis atlaidus, jei randa talento. Iš prozininkų daugiausia

tu, neįtikėtinumu. Jo gyvenimas sukasi tarp dviejų polių — fantazijos ir realybės — ka jis jaučia ir ka jis mato yra du skirtingi pasauliai, kurių kryžminėj ugnyje kūrėjas vykdo savo pavil-

(Nukelta į 7 pusl.)

KONKURSAI, KRITIKA IR PREMIJUOTASIS

Jury komisijos pirmininko Anatolijaus Kairio žodis "Draugo" devynioliktojo romano konkurso šventėje Chicagoje kovo mėn. 22 d.

Devyniolika metų! Jei kalbėtume apie jaunystę, šis skaičius būtų žalias ir svajingas. Šiuo atveju mes kalbame apie ryžtą ir patvarumą. Jau devyniolika metų, devynioliktą kartą, DRAUGO leidėjai uždeda laurų vainiką vadinam lietuviško romano kūrėjui. Tai liudija didelį tėvų marijonų išstvermingumą, o kartu ir jų meilę lietuviškai knygai. Knyga be skaitytojo kaip gelė be vėjo, todėl nesuklysiu tardamas, kad laurų vainikas ir skaitytoji — juri komisijos viešu pareiškimu šiandien pristatoma knyga yra geriausia devynioliktojo konkurso. Tai ir yra šios literatūrinės šventės esmė.

Pagal fizikos dėsnį, mažiausias judesys sukelia atmosferinį pasipriešinimą, arba trintį. Didelis judėjimas, kokiu yra DRAUGO romanų konkursas, iššaukia ir didelį pasipriešinimą. Nenuostabu todėl, kad konkurso rengėjų adresu karts nuo karto pasigirsta kritiškų balsų, nepritariančių tokiai kasmetinei premijai, nes, esą, premijuojami silpni, nedaug literatūrinės vertės turį romanai, iš iki šiol premijuoti, gal tik penki tebuve geri. Mano nuomone, tiesa greičiau būtų priešingame teigime, būtent, — tik penki romanai gal abejotinos vertės iš devyniolikos.

rejų kritikai? Kokius specialius mokslus jie yra baigę, kokiais diplomais yra pasipuošę? Ar ne tokiais pat, kaip ir mūsų kūrėjai? Kokiose pilyse jie augo ir kokio laipsnio mokytojus turėjo? Ar ne tokius pat, kaip ir mūsų kūrėjai? Kas jiems uždėjo neklaidingumo ar visąžinystės aureolę? Kritiku nesąžiningumas, beo-dairinis švaistymasis užgauliais žodžiais, kelia daugiau juoką, ne gu liūdesį. Kiekvienam aišku, kad bet kokia kritika tėra paprasčiausia rašančiojo nuomonė — nei daugiau, nei mažiau — apspręsta jo pasaulėžiūros, o neretai ir asmeniškų motyvų.

Joks žmogus nėra laisvas nuo klaidos, tuo labiau kūrėjas. Rašytojai tai žino, bet mūsų kritikai — ne. Prisdengę slapyvardžiais, nelyginant muziejiniiais skydais, bailliai sėdėdami už saugių redaktoriaus pečių, jie kalba lyg teisėdai ir savo žodį laiko galutinū, nediskutuotinu, o kam nors suabejojus tokių kritiškų kritiškumu, kelia triukšmą ir nepasitenkinimą. Literatūros istorija, kuria tiki kiekvienas kūrėjas, rodo priešingus pavyzdžius. Daug muziku, dailininkų, rašytojų bei kitokių

menininkų jų gyvenimo laikmetyje buvo kritiškų pasmerkti pražučiai ir užuomarsai. Pasirodo, kritikai buvo užmiršti, o kūrėjai atrasti, įvertinti ir prikelti, kiti net šimtai metų ir daugiau pralinkus nuo jų mirties. Iliustracijai vienas pavyzdys: Herman Melville, Moby Dick kūrėjas, tik po 50 metų buvo pripažintas dideliu rašytoju ir dabar yra privalomas autorius visose Amerikos mokyklose. Tokių pavyzdžių kultūros istorija žino daugybę. Menas yra kūrėjo individualybė, didybės atspindys. Dirbti ir kurti, reiškia gyventi, ardyti ir griauti — reiškia mirti. Ergo, kritika, kuri nepadaeda kurti, padeda griauti.

Kritika niekada nebuvo gailestinga rašytojui, o dabartinė kritika išėivijos rašytojui mūsų žurnaluose išėjo kone iš rimtumo ribų. Jau vien slapyvardžių naudojimo faktas rimtame žurnale rodo su kokiais kritikais turima reikalo. Teisingas žmogus nebijo viešai pareikšti savo nuomonės, nesvarbu kaip griežtos. Jei recenzentas savo teigimus pridengia slapyvardžiu, tai kyla klausimas: ka jis slepia? Ar tiesą? Ar melą?

Ar savo asmenį? Ar savo nežinomybę? Tokioje situacijoje slapyvardinius vertinimus reikia priimti atsargiai ir rezervuotai. Tik patys, išgirde, pamatę ir paskaitę, įvertinkime kūrinį ir jo kūrėją. Spręsti apie meną vien tik iš recenzijos, tai tas pat, kas vesti žmoną iš fotografijos.

Šiandien premijuotame Birutės Pūkelevičiūtės romane "Rugsėjo šeštadienis" yra prasmingas žmogaus su mirtimi lenktynių epizodas. Vyriausias romano veikėjas, pensininkas Gerulaitis, gyvenęs mūsų Marquette parke, kažkur prie 65 ir California, laisvalaikį užsiminėja laikrodžių taisymu. Ir vieną kartą atneša jam pataisyti savo laikrodį kažkoks ponas Mors, tač yra Mirtis. Gerulaitis užsakymą priima, nors duodamas labai trumpas laikas. Analizuodamas savo praeitį, dienos įvykius ir viską, kas jam miela ir brangu, ir jausdamas savyje keistą nerimą, Gerulaitis prieina išvados, kad jis neturkus mirsi. Jo pasąmonėje iškyla trys žmogiškiosios egzistencijos momentai: 1. gyvenimo prasmė, 2. pareiga ir atsakomybė ir 3. laimė, gyvenimo ilgesys. Gerulaitis svarsto ir abejoja: ar suspės? Pagaliau, kokio prasmė skubėti, kada žinai, jog už kelių valandų mirsi? Gerulaitis nebuvo paprastas laikrodininkas — jis buvo kūrėjas. Ir jis greit įsitikino, kad pono Mors atneštas laikrodis yra nepataisomas. Aišku, mirties akivaizdoje

skubėti, varginti ir taip jau vos plakančią širdį, reiškia tik pagreitinti mirties atėjimą — tai būtų beprasmybė. Taisyti mirčiai laikrodį, kada, anot Mačernio "Jai turi pralaimėt sunkioj kovoj visai", būtų absurdas.

Tačiau Gerulaičio dvasioje iškyla žmogus — kūrėjas. Pataisyti nepataisomą laikrodį yra daugiau negu vien žmogiškoji pareiga: tai yra kūryba, pati gyvenimo esencija. Sukaupęs paskutines gyvenimo vertybes, Gerulaitis miršta.

Ironija. Gerulaitis laimėjo lenktynes su mirtimi. Kūryba įprasmina žmogų, ir kada žemiškasis gyvenimo tikslas pasiektas, mirtis yra tik nereikšmingas įvykis.

Kūrėjas nebijo mirties, kūrėjas bijo tuštumos. Gyvendamas neprasmingai, žmogus praranda savo, kaip kūrėjo, pasiuntinybę, o tuo pačiu ir Dievo malonę, nes darbas yra malda. Ir Faustas laimėjo atpirkimą ne ilgu gyvenimu, bet gerais darbais. Posakis "geriau trumpai stovėti ažuolu, negu ilgai svyruoti karklu" yra dažno menininko moto. Menininko gyvenimas pilnas kontras-

Iš "Draugo" romano konkurso devynioliktosios šventės Jaunimo centre, Chicagoje, kovo 22 d. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Chicago Lietuvos operos valdybos pirm. K. Skaisgirys, "Draugo" garbės redaktorius Leonardas Šimutis, Chicago Lietuvos operos šiemetinis dirigentas ir meno vadovas Vytautas Marijošius, vysk. V. Brizgys, p. J. Daužvardienė, Lietuvos gener. konsulas dr. P. Daužvardis, marijonų "Draugo" namo viršininkas kun. A. Micūnas, MIC. marijonų provinciolas kun. J. Dambrauskas, MIC. marijonų sv. Kazimiero provincijos išd. kun. Pr. Skrodenis, MIC. toliau matyti poetė Gražina Tulauskaitė - Babrauskienė, sol. Dalia Kučėnienė ir kt.

Chicago Savings
and Loan Association

NEW RATES

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000

<p>6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity</p>	<p>5¾% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity</p>	<p>5¼% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity</p>
<p>5¼% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum</p>	<p>5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS</p>	

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4, Thurs. and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

Atsajus Vytauto Didžiojo monologas

Ketvirtoji Leonardo Andriekaus knyga

PRANAS VISVYDAS

Leonardas Andriekaus, PO DIEVO ANTSPAUDAIS. Iliustravo Telesforas Valius. Išleido Lietuvių pranciskonai New Yorke 1969 m. Rinkinys didelio formato 106 psl., kaina \$3.00, gaunamas ir "Drauge".

Sakoma, kad poeto žvilgsnis į praeitį gali sugrąžinti gyvybę tiems, kurie nusipelnė prisikėlimo. Žinoma, mirtingiesiems sunku spręsti, kas vertas ir kas nevertas atgimimo. Tačiau kiekvienas lietuvis nuosirdžiai pritaria minčiai, kad Vytautas Didysis, kaip žmogus ir valdovas, yra vertas daugelio poetų meilės ir dėmesio.

Šiuo metu yra pasirodęs naujausias bandymas poetiškai atskleisti Vytauto vidinį pasaulį ir išsakyti tai, ką didysis kunigaikštis mastė, kai toks ar kitoks įvykis paliedavo Lietuvą. Turiu prieš akis Leonardo Andriekaus poezijos knyga "Po Dievo antspaudais" su taiklia parašte "Vytauto Didžiojo godos".

Godose išsiriškioja reikšmingiausi vytautinės epochos įvykiai — nuo Kęstučio palaikų suvedimo iki Vytauto žilos senatvės, kai karūnavimosi sapnas lydėjo Vytautą į dausas. Čia matome Jogailą, Marienburgą, Vorkslas kautynės lenkus, Žalgirį, Vytauto motiną, popiežių, vysk. Motiejų... Čia girdime išduotos Žemaitijos skundą ir Ordino riterių kvatijimą. Darbai ir žygiai maišosi su priekaištais ir troškimais. Tai įvairi, spalvinga panorama.

Leonardas Andriekaus į visą tą dramatinę praeitį žvelgia romantiško psichologo akimis. Jis leidžia Vytautui iki dugno išmastyti kiekvieną įvykį, kiekvieną santykį su kitais. Vyksta hamletiško pobūdžio monologas. Deja, šitame monologe, Andriekaus padaro esminę klaidą - jis nutraukia Vytauto saitus su žeme - Sparnuoto kalbėjimo dėka.

Dingsta žmogus. Dingsta Vytautas Didysis — apskrus, žemaiškais, išvefmingas, narsus valdovas, kuris tikriausiai su midaus taurė rankoje padainuodavo ir liaudies dainelę. Liejasi srovė patetiškų frazių. Daugiausia skundai, priekaištai, kaltinimai kitiems, dejonės ("rankeje nelaukiu karališkos lazdos"). Dingsta ir laikmetis. Jauti, kad apie senovę iškilmingai šneka ne Vytautas, bet Amerikoje gyvenantis romantikas Andriekaus.

Kai įsigilini, pavyzdžiui, į monologų meistro R. Browning poeziją (My Last Duchess, Fra Lippo Lippi, Andrea del Sarto), parašyta monologo forma, pamatai, kaip vykusiai šnekėtojas gali išryškinti savo charakterio bruožus. Atgyja laikmetis, įvykiai, aistros, papročiai. Visos detalės burliaisi į vieningą, gyvą paveikslą. Tuo tarpu Vytauto godose, nežiūrint faktų, vardu ir visokių iluzijų, tikrovės paviršius tirt per ištirpsta. Todėl, kad per daug abstraktaus balasto. Kažkas šneka kažkokiais išpūtais simboliais ("milžinų dvasia kalvas kilno ja"), gražių gražiausiomis metaforomis.

Sunku skaitytojui patikėti, kad Vytautas, ištvėringai užsiėmęs nuolatine kova už paveldėtą teisę, eilėraštyje "Milžinai" jaustis esąs milžinas — galiūnas:

Klausi grįžtančių gintinū gulbių, Kokiais sviesžemes kelionėj matė. Gulbės — nebylės man nieko neatsako; Pasiapti iki mirties išlaiko. Jos nežino, kad žema gimta padangė Milžino galiūno skrydžiui. (psl. 11)

Kalbai išgrąžinti, o gal suteiktai jai viduramžių atspalvį, Andriekaus griebiasi aibės neįprastų žodžių, naujadarų, archaiškai skambančių sudurtinių daiktavardžių. Veidmaina, vaidulyš, apgaula, blizga, dvelkmė, pralaima, maldovė, sviesžemė, svetžemė, tieskalba, mirtneša, žvėrbalsis, siaubmetis ir panašūs dariniai, kaip kelmai, pūpo eilėraščiųuose. Kalbos mokslo prasme gal jie yra pateisinami, bet jų perkeičius grožinės literatūros kūrinyje nesukelia pasigėrėjimo. Jie dažnai skaitytoją tik dirgina. Juo labiau nekelia džiaugsmo: ir tas veiksmažodžių "sendinimas": liūdote (liūdėjote), skubiau (skubėjau), stebai (nustebai).

Nepaiso Andriekaus ir situacijų skirtumų. Ta pačia intonacija Vytautas šneka kalėjime, ta pačia ištrūkė į laisvę. O lenkus čaižo kaip koks jaudrintas pranašas, išvadindamas juos pamišėliais: "Kodėl jūs žiojate prieš žemę ir dangaus įstatymus?" (psl. 29). Prieš Žalgirio mūšį Vytautas, šimtu procentu įsitikinęs būsima pergale, lyg dievaitis iš daugų prabyla:

Prūsų žemei liepia: Išitraukt tyro oro. Tuo matysi, Ko dar nematei; Gali išgąstis kvapą užimti Ir nuaplinti tave.... (psl. 43)

Su tokiu pakilimu yra išdeklamuojamas beveik visas "Žalgiris". Skaitytojui nėra už ko užsikibinti. Nėra konkretaus jausmo: baimės, mušio įkarščio, pergales džiaugsmo. Vietoj ginklu žvangėjimo ar miršančių karių aimanavimo visą laiką girdisi tik Vytauto retorika:

Kiekvienas kardo užmojis — Tai paukščio sumosavimas. (psl. 48)

Tenka pabrėžti, kad lyriškose vietose Andriekaus poezija pakyla į savo aukštumas. Pavyzdžiui, puikus yra posmas eilėraštyje "Motinai":

Kaip saulė Grįžta poilsiaut į jūrą, Taip tu į ją grįžai. Kęsdėn, minint gimtą pamari, Svytėjo tavo veidas Saulėlydžio dažais. (psl. 62)

Ir žmonai, "Savo karalienei", Vytautas šneka itin jautriai. Juk švelnumas gal ir buvo viena Vytauto charakterio savybių. Gal tik ta daili simbolika — "žvaigž-

dainuoti geriausiai sekasi.

Jaunimas Lietuvių foto archyvo premijuotųjų ir atžymėtųjų nuotraukų parodoje, Jaunimo centre, Čikagoje. Nuotr. V. Kauliaus, S.J.

KRIVULĖ, RAKETA IR ŠIRDIS

JURGIS GLIAUDA

NUO KRIVULĖS IKI RAKETOS. Lietuvos paštininkų atsiminimai. Redaktorius — Antanas Gintneris. Išleido Lietuvos Paštininkų sąjunga Centru valdyba Chicagoje. Knyga gausiai iliustruota nuotraukomis, išsta į kietus viršelius, 538 psl., kaina \$5.00, gaunama "Drauge".

Atrodo rizikinga ir sentimentalu sugretinti tas tris šio rašinio pavadinimo sąvokas. Istorinė reikšmė viename, technokratiška persunktas antras žodis ir keistas sentimentas toj amžinoj širdy. Tačiau visą tą sąvokų grandinę provokuoja Antano Gintnerio suvedagauta memuarinė antologija: "Nuo krivulės iki raketos — Lietuvos paštininkų atsiminimai."

Tai rinktinė, kur apie 60 dalyvių rašo, liedsdami nepriklausomos Lietuvos pašto žinybą. Aktyviausi rinktinės dalyviai puikiai pažįstami mūsų periodikoje: Jurgis Janušaitis, Antanas Gintneris. Čia daug aukštų ir aukštesnių pašto srities pareigūnų, savo vedamos linijos žinovų. Čia daugiausia yra gal būt, tie, kurie pirmą kartą stojo prisiminimų rinkėjų talkon. Apie šimtas keturiasdešimt pasikrū rašinių sudaro margaspalvę to prisiminimų tomo mozaiką. Nenuostabu, kad redaktorius turėjo daug dirbt, kol visam tam rinkinui suteiktė sistemą, logišką dėstymo pareinamumą ir patrauklį, pagonantį skaitymą. Knyga suskirstyta į 22 skyrius, kurie palaipsniui atskleidžia skaitytojui: ir pašto sąvoką, ir pašto vystymosi evoliuciją, ir Lietuvos pašto istorinius tarpsnius, pašto ženklų istoriją (J. Liubinskas), paštininkų organizuotumą (J. Šaikūnas, B. Mačiulaitis, A. Gintneris, J. Gudaitis) ir išsaisais pluoštais pašto kūrimąsi (J. Janušaitis, J. Tījumās, F. Zemaitis, J. Skersys, J. Landsbergis, J. Gečiauskas, St. Karvelis, B. Plaušiškaitis, D. Mickutė-Mitkienė, J. Stankus ir kt.). okupacijų periodą vaizduoja atsiminimai ir tremties sąlygomis pašto darbą atpa-sakoja epizodai, užbaigia knygą liūdmais, bet vis dėlto viltingais akordais.

Knygoje daugybė kartais ir labai retų, istorinę vertę turinčių iliustracijų, statistinių duomenų ir šeši puslapiai spalvotų pašto dainų nesutruškino, naktis neišsurbė akių šviesos" — be reikalo perkrauna ilgoją eilėraščių. Nežinia, ar dabartinis L. Andriekaus akiratis — Lietuvos praeitis su spalvingais kunigaikštiais — atneš vaisių mūsų literatūrai. Ar ne per plačiai užsima-ta? Ar epinis laukas, kupinas ug-nies ir plieno ir žmogiškų aistrų, yra įmanomas poetui, kurio ankstyvuose eilėraščiuose, Aisčio žodžiais, dvelkdavo tasai gausus pranciškoniškas vėjelis? Ar neverti pasitenkinti tuo, kas

ir krūtinėje.. Tai meilė aprašomam laikui. graudulyš dėl tėvynės likimo ir labai dažnai instinktyviai jaučiamos šviesesnės ateities viltys.

Lietuvos paštas jau apie tris dešimtmečius nustojo dirbęs, o kolektyvūs paštininkų atsiminimai išskaidrinti egziles. nostalgijos ir naujo gyvenimo energijos. ženg'a į mūsų tarpą. To fakto negali kitaip aiškinti, tik kaip di-džiulio kolektyvo alsavimą, kuris susigulėjo laisvojo gyvenimo ir darbo laikotarpyje. Jis neišnyks labai ilgai, net jo paskiriems dalyviams išnykstant. Epizodai, kurių dešimtyš išdėstytas knygos puslapiuose, kartais atrodo net kaip siužetai literatūros kūriniams. Ar tai pašto steigimas Lietuvoje, ar oku-pacijų siautėjimas — dramati-zmu persunktas gyvenimas vis žrodo, kad aukščiau eilinės pa-reigos, kad aukščiau uždarbio ir

Sioje memuarinėje knygoje re-daktoriumi laimingai pavyko iš-vesti pasikartojimų ir mono-tonijos. Atrodo, kad visi kalba ta pačia tema, bet tema, kaip tas lietuviškas laukas, pražysta įvai-riaspalviais žiedais. Ir kas ypač jaudina, kas yra pabrėžtina, kas įsibrovė ir į šio rašinio pavadi-nimą, yra ta sentimentaloji šir-dis, kurios plakimą girdi kiekvieno šios knygos dalyvio rašte

Kviečiame į talką!

Lietuvių Enciklopedijos leidykla išleidusi eilę vertingų ir kažin ar bepakartojamų leidinių, iš naujo suteiktė jėgas prie ENCYCLOPEDIA LITUANICA, kurios bus 6 tomai I-sis tomas yra jau išleistas. Maloniai kviečiame į talką jų užsiprenumeruojant.

Čikagoje prenumeratas prima Draugo, Naujienu, Barcaus, Margučio, Jaunimo Centre pas p. Rožanską įstaigose. Marginių ir p. Tyvero krautuovėse.

IS anksčiau išleistų leidinių dar tu rime:

1. Lietuvių Enciklopedija — 36 tomai,
2. Vinco Krėvės Raštai — 6 tomai
3. Mūsų Lietuva — 4 tomai.

Tai yra vertingos dovanos bet kuria proga. Jų kainos yra žemos, leidžiant dabar kaštuotų beveik dvigubai. Nedelsiant užsakykite, nes at-sargos yra nedidelės.

Adresas: JUOZAS KAPOČIUS 361 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, USA. Tel.: leidyklos (617) 268 7730, Namų (617) 282-2759. (sk.)

gyvenimo rutinos buvo dar vienas galingas variklis, sušvelninę ir sustiprinę viską: kolektyvo ir asmens patriotizmas. Ir tas ano fakto įrodymas pastato šių atsiminimų išleidimą į naują dimensiją mūsų patriotikos arsenale.

Paštininkai pamėgo vadinti save "mažais žmogeliais", lyg sugestijuodami, kad ir darbas jų mažas, kad ir intelektualinis standartas nestebina. Bet kad tas profes'nis kolektyvas išliktų taip ilgai, kad jis galėtų ir kūriny-bingai ir dabar daugelį mūsų kultūrinio gyvenimo šakų (fonda-i, premijos, labdara), visa tai prieštarauja "mažo žmogelio" są-vokai. Ir skruzdės yra mažos, bet jų skruzdelynai aukšti ir stambūs.

K'ekvienas tomo dalyvis, be rebejo, gali pasakyti nepalygina-mai daugiau, kaip kad dažnas pa-sakė, dėstydamas kurį vieną epi-zodą. Tačiau įtikinamiausias pa-galkymas vis dėlto yra tada, kada tarė kolektyvas: taip buvo, taip d'rboje, tuo tikėjome, taip grū-dmėmės su klūtimis ir taip lai-mėjome.. Sirdis! Vėl grįžtame prie tos

● Vienoje mirė bal-tneistras Harijs Plūcis. Vasario 21 d., su-laukęs 69 metų amžiaus, mirė latvių baleto šokėjas, Vienos ope-ros baleto meistras ir Vienos Vals-tyb. muzikos aukšt. mokyklos šo-kių skyriaus profesorius Harijs Plūcis. Jis yra vienas iš nedaugeli-šokių menininkų, kurio var-das randamas užsienio knygose, kur tik kalbama apie baleto. Jis gimė Rygoje 1900.

since 1914...

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

448 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4478

5% PASSBOOK SAVINGS All Accounts Compounded Daily - Paid Quarterly

6% 2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)

HIGHER SAVINGS RATES PAID QUARTERLY

5% PER ANNUM

ON REGULAR PASSBOOK SAVINGS ACCOUNTS EFFECTIVE JANUARY 1, 1970

5 3/4% PER ANNUM Už Taupymo Certifikatus 1 metų \$1,000 Minimum

6% PER ANNUM Už Taupymo Certifikatus 2-ju metų \$5,000 Minimum

GALIOJA NUO 1970 M. VASARIO 1 D.

UNION FEDERAL SAVINGS

3430 South Halsted / Chicago, Illinois 60608

VALANDOS: Pirm.-antr. 9 v. r. - 4 p.p. treč. uždaryta, ketv. 9 v. r. - 8 v. v. penkt. 9 v. r. - 4 v. v., šešt. 9 v. r. - 12 v. d. Priėlimamasis langas atd. pirm.šest. 8:45 v. r. - 9 v. r. treč. uždarytas, šešt. 12 X. G. J. R.R.

NAUJI LEIDINIAI

• **BIRUTĖ PŪKŠTĖ** — **RUGSĖJO ŠEŠTADIENIS**. Premijuotas romanas. Viršelis ir vinjetės Kazio Veselkos. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1970 metais. Knyga 237 psl., kaina 5 dol., gaudama "Drauge".

"Rugsėjo šeštadienis", laimėjęs Draugo romano 19-tąjį konkursą, yra naujas įrašas lietuvių literatūron. Su psichologiniu gilumu, šviežių mūsų dienoms artumu ir pilnutiniu įsijautimu į žmogų, istorinės būtinybės dėmuo pasaulio kryžkelėje, naujame romane autorė atskleidžia vieną mūsų tautos ir mūsų laiko žmogaus gyvenimo iškarpa. Panaudodama realybę ir simbolius, dabartį ir praeitį, žmogaus sielą ir ją pančiojančią aplinką, ji atskleidžia naują gyvenimą.

"Rugsėjo šeštadienis" skaitytojas sutiks su dideliu dėmesiu. Stiliaus sultingumas, ryškūs vaizdai ir įdomūs personažų charakteriai mus verčia sekti romano gyvenimą iki paskutinio puslapio.

• **ATEITIS**, 1970 m. kovo mėn. Nr. 3. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. red. Jonas Ščiūnas, 6641 So. Albany Ave., Chicago Ill. 60629. Administratorius — Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5 dol. susipažinimui prenumerata 3 dol. Garbės prenumerata 10 dol., kitur laisvajame pasaulyje 3 dol.

Po eilės metų šiuo numeriu pagaliau "Ateitis" pasivijo einamojo mėnesio laiką. O šitai taipgi reiškia, kad žurnalas yra gerose redakcijos ir administracijos rankose, o tai vėlgi liudija paties žurnalo puslapių ir juos skaitančio bei juos prirašančio mūsų jaunimo neišblėsimą. Straipsniai, veiklos aprašai, jaunųjų plunksnų poezija ir proza, nuotraukos korespondencijos ir kt. leidinio puslapius perliejama čia tokiais jaunatviško rimtumo ir linksnumo gūsiams, kad "Ateitį" įdomu ir prasmingu paskaityti ne vien tik moksleivui ar studentui ateitininkui, bet ir kiekvienam, kas tautine ir kūrybine prasme savo sieloje dar yra jaunatviškai gyvas.

• **NEMARIOJI ŽEMĖ**. Lietuva pasaulinės poezijos posmuose. Antologija. Sudarė Alfonsas Tyruolis. Lietuvių Enciklopedijos leidykla — išleido Juozas Kapočius 1970 m. Knyga didesnio formato, 176 psl., kaina 5 dol., gaudama "Drauge".

Kaip jos redaktorius Alfonsas Tyruolis antologijos pratartryje sako, ši antologija savo pobūdžiu yra beveik unikuminė: nedaug tėra kraštų, kuriuos pasaulio poetai būtų taip apdainavę. Į ją įeina poezija apie Lietuvą, imta iš lyrinio epinio ir draminių visuotinės literatūros kūrinių, rašytų 700 metų laikotarpyje, pradedant istorinės kronikos dvieliolika ir baigiant moderniosios poezijos laisvaisiais ritmais. Antologija sudarant, kaip paprastai pirmiausia ieškota jau gatavų, spausdintų vertimų, bet jų skaičius pasirodė besąs labai ribotas. Nemaža net žymių visuotinės literatūros autorių, rašiusių poezijos apie Lietuvą, niekad nebuvo versta. Lietuvą liečiančių poezijos tekstų teko ieškoti įvairiose pasaulio bibliotekose (Kongreso, Britų muzejiaus, V. Vokietijos Marburge, Uppsalos univer. Švedijoje, Jogailos universitete Krokuvoje ir kt.) ir talkon kviestis visą eilę mūsų vertėjų bei poetų, kurių dėka bus atsiradęs ne vienas lig tol skai-

tytojui nežinomas kūrinys apie Lietuvą.

Antologija suskirstyta į skyrius chronologine amžių eile. Pirmiausia eina Ankstesnieji amžiai (13-15 amž.). Visi šio skyriaus vertimai padaryti A. Tyruolio. Čia randamos ištraukos iš Eilutės Livonijos kronikos ir kūryba ano meto vokiečių, austrų, prancūzų poetų, daugiausia asmeniškai dalyvavusių kryžiuočių rengiamuose žygiuose į Lietuvą. Duota taipgi anglų poezijos tėvo Geoffrey Chaucer (1340-1400) "Kenterberio pasakojimų" ištrauka, kur minima Lietuva.

Humanistinio amžiaus puslapių apima 16 ir 17 šimtmečius. Tai įvairių tautų poetai, daugiausia apie Lietuvą rašiusieji lotynų kalba, kaip buvo įprasta tuo metu. Šio skyriaus beveik visi vertimai yra padaryti dr. A. Rukšos.

Romantizmo amžiuje (18-19 šimt.) lenkų, vokiečių, rusų ir italų poetai taipgi dainuoja apie Lietuvą, jos temomis sukurdami pasaulinės reikšmės kūrinių. Čia minėtini šie autoriai: Adomas Mickievičius, Julius Slovackis, J. Kraševskis, M. Lermontovas, ir kt. Šio skyriaus autorių lietuvių kalbon vertėjai: V. Mykoliaitis, Putina, J. Jonila, A. Dulskis, St. Meringis, St. Dagilis, B. Sruoga, A. Valaitis, A. Tyruolis, St. Santavaras, J. Tamulis.

O jau naujuosiuos laikuos (19 ir 20 amž.) papildoma visa srovė latvių, rusų, vokiečių, žydų, lenkų, amerikiečių, prancūzų, suomių, estų, gudų ir ukrainiečių, net brazilų poetų, rašiusių apie Lietuvą. Visų jų posmai pilni yra meilės ir ilgesio tam kraštui, kurių vieniems jis buvo gimtasis, kitiems tik iš pasakojimų ar literatūros pažintasis, bet visiems jis nepaprastai ir brangus kūrybos šaltinis. Tiesiog ne kartą jaudinančiai skamba jų žodžiai apie Lietuvą, kaip va ir žydų poeto Leiba Neidus (1890-1918):

Lietuvos negalėčiau užmiršti niekad,

Kai svetur dar labiau ją mylėjau. Neįveiktų tos meilės nė vienas. Neišrautų to ilgesio švento...

Arba ir vėl šių dienų vieno iš ryškiausių vokiečių poeto Johannes Bobrowski (1917-1965) žodžiai apie lietuvišką šulinį:

Mano keliai iš smėlio, dangus viršum gluosnių miškelio. Ei, svirtie, pakilk. Mane permerk žeme.

Antologijoje randame 53-jų įvairių tautų poetų kūrybos, liečiančios Lietuvos istoriją, gamtą, žmones, užgriebiančios Lietuvos žemės specifines nuotaikas, būdingus jos broūzus, jos tragiškai lyrišką portretą. Prie kiekvieno autoriaus puslapių antologijos redaktorius duoda trumpą to ar kito poeto apibūdinimą, jo biografinius bei bibliografinius duomenis.

Kas be ko, pasitaiko, sakytu-me, ir tam tikrų techniškių neapsižiūrėjimų: Adomo Mickievičiaus "Pono Tado" ištrauka pakliuvus į Julijui Slovackiui skirtuosius puslapius.

Antologija įvairiais atžvilgiais įdomi, išgytina kiekvienam literatūros ir šiaip knygos bičiuliui.

• **ACEN NEWS**, January — February 1970 m. No. 144. Tai daugiau politinio pobūdžio žurnalas, leidžiamas Europos Pavergtų tautų asamblėjos — Assembly of Captive European Nations (ACEN). Žurnalo adresas: Press Bureau of ACEN, 29 W. 57th

St., New York, N.Y. 10019. Metinė prenumerata 3 dol.

Žurnalas yra politinio — informacinio pobūdžio, kuriame laikas nuo laiko užgriebiamos ir lietuviškos temos, pateiktos daugiausia pačių lietuvių. Politinio sektoriaus informacija čia būna pakankamai tiksli, bet jau toli g ažu nepakankama, kai politikai manosi galį eiti ir kultūrinų ambasadorių pareigas. Akivaizdus pavyzdys yra ir šiame numeryje, kur Vytautas Vaitiekūnas savo straipsnyje "Focus on Lithuania", kalbėdamas apie lietuvių literatūrą, prisimena iš mirusių Donelaitį, Maironį, Zemaite, Vaižgantą, Putiną, Krėvę, Seinių, Sruoga, Kiršą, iš gyvųjų tik Aistį, Brazdžionį ir Miškinį. Iš kelių sumintųjų dailininkų, pats "jauniausias" yra Jonynas. Muzikų rasti tik mirusieji, o ir tie "jauniausieji" gimę 1896 met. (Karnavičius ir Banaitis). Iš mokslininkų vėl tik praeitis — jų eilėje pats jauniausias 1893 metais gimęs (ir jau miręs) Kazys Pakštas.

Šitokios kitataučiams kultūrinės informacijos akivaizdoje taip ir norėtusi autoriaus politiko paklausti: tai kas mes pagaliau esame — gyva ir kūrybinga tauta, ar tik kokia baigiantis išmirti, nei dabarties, nei ateities neturinti gentis?

Negi informatorius apie mūsų literatūrą šiandien tegali pasakyti, kone tik tiek, kiek dar prieš kokia 40 metų mokytojas jam gimnazijoje galvon įkalė? Negi apie lietuvių mokslininkus kalbėdamas, jis plunksną turi sulaužyti, priešęs vos prie Pakšto pavardės? Negi politikas informatorius buvo užsimerkęs visus praeitus metus, kad nepastebėjo, kiek tų mūsų pačių jauniausių mokslininkų susirinko į savo mokslo ir kūrybos simpoziumą Chicagoje, kurių pavardės jau plačiai žinomos ne tik Lietuvių Bendruomenėi, bet ir Amerikos mokslo institucijoms.

Jeigu jau tokia grynai pagrabinė ir nuotrupinė kultūrinė informacija, tai geriau šitokios sveikimams visai neikišti, kad jie nesudarytų nuomonės, jog mes patys savo tautos potencialią dabartį ir ateitį iš gyvenimo ir iš istorijos puslapių jau esame išbraukę.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1970 m. vasario mėn. Nr. 2. Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius Juozas Vaišnys, S.J. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th

Draugo premijuoto Birutės Pukšteviciūtės romano viršelis, pieštas Kazio Veselkos.

St., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata 5 dol.

Redaktorius vedamasis "Ar jie besuprantami mums?" Vasario 16-tos proga užgriebia aktualų kartų skirtumo ir kartų susikalbėjimo klausimą. Rašto baigimėnės eilutės tokios: "Kiekviena karta yra skirtinga ir skirtingus dalykus pergyvena. Pergyventi liūdni ar linksni įvykiai greitai neišdyla, jie ilgai pasilieka. Plyšys tarp kartų buvo ir bus, bet jo nereikia gilinti ir platinti. Į tą plyšį dėkime supratimą, įvertinimą ir pagarbą, tada jis nebus toks gilus". Duodama ištrauka iš B. Markaičio, S.J. pamokslo, pasakymo mokslo ir kūrybos simpoziumo proga. Tiesiamos kardinolo Suenens interview mintys apie Bažnyčios vienybę po II Vatikano susirinkimo. Naujų eilėraščių puslapi duoda Marija Saulaitytė. Apie ateistus rašo Anicetas Tamošaitis, S.J. Daug idomos medžiagos paberta atskirų temų įprastiniuos skyriuose. O labai aktualūs kalbos klausimai sprendžiami naujame, tik šiemet pasirodžiusiame "Gimtojo žodžio" skyriuje. Skelbiamas ir "Laiškų Lietuviams" straipsnio konkursas: suaugusiems tema — Kurio keliu pasukti į kūrybingą ir vieningą darbą? Jaunimui tema — Jaunimas dabarty ir ateity.

• **TECHNIKOS ŽODIS**, 1969 m. Nr. 5-6. Vyr. red. G. J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Administracijos adresas: A. Pargauskas, 66 43 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5 dol., studentams — 2 dol.

Šio numerio straipsniai: Simpoziumas: PLIAS uždaviniai ir veiklos apimtis; Dabarties ir ateities geležinkeliai; medžiaga suri-

šimui; Lietuvos kartografijos klausimu; Aviacijos pažanga; Lietuvių patentai. Arch. J. Kova — Kovalskis; Kritulių pasiskirstymas Lietuvoje; Pramonės vystymo kryptys.

• **MŪSŲ VYTIŠ 1970** met sausio — vasario mėn. Nr. 1. Skautiškos minties žurnalas. Bronius Kviklys rašo apie akademinę skautiją vakar ir šiandien. Duodama Algio Lapšio ir Viktorijos Aglinskaitės eilėraščių. Minčių akademinio skautų sąjūdžio skyriaus veiklos klausimais papateria Liūtas Grinius. Apie moterų kovą dėl lygių teisių rašo Virginija Sabaliūnaitė. Duodama skautų akademikų šiandieninės veiklos apžvalga, nuotraukos ir kt.

"Mūsų Vytiš" redaguoja Ramunė Kviklytė, 5747 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629. Administratorius Jonas Tamulaitis, 6744 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636. Žurnalo metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 5 dol., Anglijoje — 1 sv. kitur — 2 dol.

• **SEJA**, 1969 m. Nr. 4. Leidžia Varpininkų leidinių fondas. Redaguoja Liudvikas Šmulskštys, 2523 West 69th St., Chicago, Ill. 60629; administruoja J. Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park,

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

Ill. 60160. Žurnalas "Seja" išeina 4 kartus per metus. Metinė prenumerata 5 dol.; šio numerio kaina 2 dol.

Naujas 88 psl. "Sejos" numeris skirtas žymiajam mūsų valstybininkui Mykolui Sleževičiui, minint 30 metų sukaktį nuo jo mirties. Duodamas platus Sleževičiaus minėjimo Chicagoje aprašymas, pluoštas buvusių bendradarbių atsiminimų, o atskiri autoriai dar rašo apie Sleževičių, kaip teatro mylėtoją, jaunuo-mėnės draugą, teisininką ir užsienių reikalų ministrą.

• **SVEČIAS**, 1969 m. lapkričio — gruodžio mėn. Nr. 6. Lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis. Atsakingasis redaktorius yra senj. kun. Adolfas Keleris. Faktinasis redaktorius — senj. kun. Anas Trakis, 6620 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill. 60629. Administratorius — Fricas Šlen-teris, 28 Bremen 20, Kurt-Schumacher-Allee II, Etage 4, Wohnung 7, W. Germany. Prenomera metaams JAV ir Kanadoje 5 dol., Anglijoje ir Australijoje ir pusė svaro, Vokietijoje 8 DM. Atskiras numeris Amerikoje 60 centų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAIayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% 4 3/4%

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas nuostatas dividendų mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 6 v. v. ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

HIGHER INTEREST ON SAVINGS

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$1,000. OR MORE, 1 YEAR MATURITY

PASSBOOK AND CERTIFICATE SAVINGS INSURED TO \$20,000

Interest is compounded daily and paid quarterly on all accounts. Standard Federal pays the highest legal rate of interest on all savings. Deposits received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deferred Income Certificates are available at rates of 6% and 5 3/4%.

STANDARD FEDERAL
Savings and Loan Association of Chicago
ASSETS OVER \$141,000,000.00 RESERVES OVER \$12,400,000.00 (more than twice the legal requirements)
4192 Archer Avenue at Sacramento Chicago, Illinois 60632 VI 7-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M. - 8 P.M. - Tues., Fri. 9 A.M. - 4 P.M. - Sat. 9 A.M. - 12 Noon - Wed. Closed

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.
Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.

Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.

FORMICA KABINETAI

KOSTAS BUTKUS
Telef. — PProspect 8-2781

KULTŪRINĖ KRONIKA

Jaunimo liuanistinių rašinių konkursas

Dienraštis DRAUGAS, norėdamas mūsų jaunimą paskatinti labiau domėtis liuanistinėmis reikalais, šiais 1970 metais skelbia

Jaunimo liuanistinio rašinio konkursą.

1. Rašinio konkurse gali dalyvauti visi liuanistinių mokyklų septintojo ir aštuntojo skyriaus mokiniai ir visi aukštesniųjų liuanistinių mokyklų moksleiviai.

2. Pradžios mokyklų mokiniams rašinių temos: Ką privailau daryti, kad būčiau geras liuanistis; Ką aš žinau apie Lietuvą; Kuo aš galiu padėti Lietuvai.

3. Aukštesniųjų mokyklų moksleiviams temos: Kokiai liuanistiskai organizacijai norėčiau priklausyti; Lietuvis rašytojas, kurį labiausiai mėgstu; Lietuviška knyga, kurią skaityčiau antrą kartą.

4. Kiekvienas mokinys pasirenka savo grupės vieną temą, ją parašo mokykloje ir įteikia mokytojui, kuris iš visų atrenka tris rašinius.

5. Atrinktas rašinys prie mokytojo įdedamas į voką, užlipinamas ir siunčiamas šiuo adresu:

Jaunimo rašinių konkursui, 4545 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Rašinio pabaigoje parašoma pavardė, mokyklos pavadinimas skyrius ar klasė. Ant voko užrašomas pilnas adresas, skyrius ar klasė.

6. Konkurso komisija, perskačiusi rašinius, atrenka iš kiekvienos grupės po septynis rašinius, kurie premijuojami: jaunesniųjų grupėje 50 dol. pirmoji premija, trys premijos po 25 dol. ir trys premijos knygomis; vyresniųjų grupėje 75 dol. pirmoji premija, 35 dol. — antroji, 30 dol. — trečioji, 25 dol. — ketvirtoji ir trys premijos knygomis. Rašiniai be atskiro susitarimo gali būti atspausdinti DRAUGE.

7. Rankraščius siųsti iki šių metų birželio 15 d. (pašto antspaudas). Premijos skelbiamos ir įteikiamos mokslo metų pradžioje — rugsėjo mėnesį.

8. Sudaromos dvi konkurso jūry komisijos: viena — pradžios mokyklų mokiniams, antra — aukštesniųjų mokyklų mokiniams. Kiekvienoje komisijoje bus vienas iš Draugo redaktorių ir po pora redakcijos kviestų asmenų.

• Skulptorius Petras Vaškys ir šiais metais buvo pakviestas ir dalyvauja "Craftsmen 70" parodoje Philadelphiaje, kuri buvo atidaryta š.m. kovo 6 dieną Civic Center patalpose.

Parodoje dalyvauja 30 kvietinių pasižymėjusių menininkų ir 130 naujųjų talentų. Išstatyta daugiau kaip 500 dailės darbų.

Petras Vaškys gražiai pasirodė su 24 dailiosios keramikos darbais kviestųjų dailininkų skyriuje.

Philadelphiaje lietuviai turėtų aplankyti šią parodą ir pasidžiaugti mūsų skulptoriaus darbais.

Paroda uždaryta balandžio 19 dieną.

• Dėmesio vertas naujas katekizmas vokiečių kalba. Vakarų Vokietijos katalikų Herderio lei-

dykla Freiburge išleido naują katekizmą vokiečių kalba pavadinimą "Glauben, leben, handeln" — "Tikėti, gyventi, veikti". Naujasis katekizmas, turintis 300 puslapių, siekia perduoti krikščionybės mokslą, pritaikintą dabarties laikų realybei. Kiekviename katekizmo skyriuje duodama trumpas tikėjimo tiesų aiškinimas moderniomis sąvokomis ir atitinkami klausimai, kaip šias tiesas vykdyti gyvenime. Be to gilesniam supratimui pateikiama taip pat ir įvairių dabarties ir mirusių žmonių asmenų, kaip popiežiaus Jono 23-jo, šv. Tomo Akviniečio, Pasqualio ir kitų bei nekrikščionių Luther King, Sartre, Cesare Pavese ir kitų atsakymus. Katekizme plačiai naudojama šv. Raš-

to, Vatikano II-jo susirinkimo, Jungtinių Tautų chartos, Talmudo ir Korano citatos. Katekizmo tikslas yra skatinti visus gyvenanti krikščioniškai kiekvienoje gyvenimo situacijoje, kaip tai ryškiai nusako katekizmo žodžiai: "Aš nesu Kristupas Kolumbas ir negaliu iš naujo atrasti Amerikos, bet aš noriu eiti ieškoti tiesos ir tai tiesai aš noriu pašvęsti visą mano gyvenimą, visas savo jėgas, ir visą savo laiką..."

• "LITHUANIA 700 Years", pernai išleisto informacinio leidinio apie Lietuvą, antroji, pataisyta laida, 458 psl. Maryland Books, New York. Knyga išleista Lietuvos Nepriklausomybės fondo (pirm. E. Cekienė) pastangomis. Redagavo dr. A. Gerutis. Šalia redaktoriaus dr. A. Geručio įvado ir prof. R. Sealy įžangos, toliau seka penkių autorių straipsniai: dr. J. Puzino (Lietuvių tautos kilmė), J. Jakšto (Lietuva iki pirmojo pas. karo), dr. A. Geručio (Nepriklausomybė Lietuva ir okupuotoji Lietuva), A. Budreckio (Lietuvių pasipriešinimas 1940-52 ir Laisvinimo pastangos užsieny) ir St. Lozoraičio (Lietuvos išlaisvinimo galimybės). Pabaigoje skelbiama bibliografija ir žinios apie autorius su jų nuotraukomis. Knyga užsakoma: "Manlyand Books", Inc., 84-39 90th St., Woodhaven, N.Y. 11421. Jos kaina — 12 dol.

• Okup. Lietuvoj kilo didelis susidomėjimas tarptautine esperanto kalba — teigia A. Mekys "Tarybinio Mokytojo" laikraštyje (vasario 11). Lietuviai gausiai dalyvavę tarptautiniame esperantininkų susitikime Leningrade 1969, tradicinėje 11 Pabaltijo stovykloje Estijoje, dar jaunųjų stovykloje Karpatoose ir 54-me tarptautiniame esperantininkų kongrese Helsinkyje. Lietuvoje išmokti esperanto kalbą padeda Mokytojų namų esperanto klubas Vilniuje.

Šiais metais, vasarą, 12 tradicinė Pabaltijo esperantininkų stovykla rengiama Lietuvoje. Skatinama greičiau tos kalbos išmokti.

Kiek žinoma, 1941 m. sovietams vykdant išvežimus iš Lietuvos, į nelaimingųjų sąrašus buvo patekę ir nemaža nepr. Lietuvos esperantininkų.

• Keli parstaruoju metu okup. Lietuvoje pasirodė leidiniai: "Velniai", išleisti 25.000 egz. tiražu, kur pateiktos 1966 m. mirusiojo dailininko A. Zmuidžnavičiaus žinomos vėlnių kolekcijos. Dailininkas juos pradėjo rinkti nuo 1906 m. ir leidiny paskelbta 100

KONKURSAI, KRITIKA IR PREMIJUOTASIS

Atleista 8 4 081

šaukimo misija. Ir neretai menininkas greičiau ryžtasi patekti į beprotumą, kaip liuanistų Čiurlionis, arba nusižudyti, kaip olandų van Gogh, negu išduoti savo kūrybinį credo arba nusilenkti grubiai gyvenimo realybei. Muzikas, dailininkas ar rašytojas gyvena nerealių vaizduotės vaidinių poveikyje, savo pačių sukurtame fantazijos pasaulyje, nes kūrybinis procesas smegenyse vyksta be pertraukos, net ir poilsio metu. Žmonės, daiktai ir aplinka kūrėjui tėra manikėnai, kuriems kūrėjas uždeda idealųjį svajonių rūbą. Netenka stebėtis, kad dažnai kūrėjas pasimeta, praranda kasdienybės nuovoką, neatsiskiria tikrovės nuo fikcijos, ir taip betiksliai žūsta. Pvz. anglų Šekspyro laikų dramaturgas Christopher Marlowe mirė, sulaukęs vos 29 metų, nuo draugo špagos, kurios smaigalys žaidžiant pataikė į akį ir išlindo pakaušyje, geriant stiklais ir stalais besiliejančią vyną. Rusų poezijos genijus Aleksan-

dras Puškinas žuvo dvikovoj 37 metų, gindamas savo žmonos garbę, kuri buvo žinoma kaip pigi dvaro koketė. Levas Tolstojus padame viduržemyje išbėgdavęs basas ant sniego ir ledo, kad sušaltų, nes jį degindavęs nepapirastas karštis, ir tik tarnai jėga jį grąžindavę namo.

Kūryba yra nuolatinė kančia, kova su viskuo ir visais, įskaitant ir save, tragiškai svaiginantis troškulis to, ko žemėje nėra. Todėl atleiskite kūrėjui, jeigu jis praidamas nemato savo draugo, nes ir Dostojevskis neatpažindavęs į kambarį įėjusios savo žmonos.

Nesistebėkite, kad rašytojas minioj jaučiasi vienišas, o skurde — turtingas. Svarbu, kad jis būtų gyvas. Linkėkime jam kūrybinės gyvybės. Linkėkime kūrybinės ugnes kiekvienam kūrėjui, linkėkime jos šios dienos laureatei Birutei Pūkelevičiūtei. Kol bus gyvas mūsų kūrėjas, tol bus gyva ir mūsų tauta.

vėlnių rinkinys. Straipsnių santrauka, ir iliustracijų sąrašas pateiktas rusų, anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Vilniuje išleista ir eilė grynai partinio, agitacinio turinio knygų ir kiekvienos jų tiražas — nemažiau kaip po 10.000 egz.

(Kyla klausimas — kiek tūkstančių jų leidinių teks išmesti į šiukšlyną? — E. Inf.)

Stoje srityje galima paminėti: J. Drabkinis "Baladė apie bolševikų pogrindį" ar ukrainiečių rašytojo J. Janovskio romaną "Raiteliai", pirmą kartą išleista 1935 m., kur pasakojama apie komunistų įsigalėjimą Ukrainoje. Romaną vertė St. Dabušis.

"Maironio "Pavasario balsų" Vilniuje išleista 12-ji laida. Josios tiražas 30.000 egz.

Dar išėjo ir Jurgio Baltrušaičio eilėraščių rinkinys, rusų kalba, pavadinamas "Medis ugnyje". Čia surinkti poeto J. Baltrušaičio rusų kalba parašyti eilėraščiai iš knygų "Žemės laiptai" (1911) ir "Kalnų takas" (1912). Elta.

—sis vad. meninis, ilgametražinis filmas. Taigi, Vilniaus kino studija tiek filmų sukūrė per daugiau kaip 25 sovietinio valdymo metus, vidutiniškai vos vieną filmą per metus (kartais jų skaičius siekdavo ligi 3-4). Režiminė spauda nurodė, kad "Ave, vita", tai — apmąstymai apie gyvenimo vertę ir prasmę, apie pilietišumą... Svarb. vaidmenyse: Klaipėdos Dramos teatro aktorius V. Paukštelis, B. Babkauskas, be to, dar M. Mironaitė, E. Bajorytė ir kiti.

• EGLUTĖ, 1970 m. kovo mėn. Nr. 3. Laikraštėlis vaikams. Redaguoja ir leidžia Nekaltai Pradedosios Marijos seserys, Putnam, Conn. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Con., Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata 5 dol.

G E L Ė S

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
G U Z A U S K Ū
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0823 — PR 8-0834

H I G H R A T E S

Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	INSURED	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN		5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
J. LIEPONIS

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vtk.

FRANK ZAPOLIS

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

A. VILIMAS MOVING

Apraustas perkraustymas — įvairių atstumu —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŪS

(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. R.Epublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lithuania Ave. Tel. VA 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 E. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

1970 Chrysler Newport

Kaina nuo \$2,995.00
NEWPORT — 300 — NEW YORKER

Newport 2-dr. Hardtop

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 Archer Ave. — Phone VI 7-1515

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

— TĖVAS IR SŪNUS —

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKATE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO MR. NELSON

Savininko

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklų Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas Mokas nuo kapinių

E U D E I K I S

Laidotuvių Direktorai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Trys Moderniškos Kopyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi

NOW We Offer To Savers

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

6%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$7,000. OR MORE.
1 YEAR MATURITY

5 3/4%
PER ANNUM

ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE.
6 MONTH MATURITY

5 1/4%
PER ANNUM

REGULAR PASSBOOK
ACCOUNT
Paid and
Compounded
Quarterly

5%
PER ANNUM

Rate effective Apr. 1, 1970

NOW INSURED TO \$20,000

SAVE AT

Mutual Federal Savings and Loan

Since 1905

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608

Peter Kazanauskas, President

Tel. 847-7747

MOTERŲ GYVENIMAS

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

GAVĖNIOŠ RIMTIS

„Giedra“ yra viena iš veikiančių Chicagoje veikiančių moterų organizacijų. Jos narys galima sveikinti už daugelį nuveiktų ar tebeplanuojamų darbų. Tačiau pats prasmingiausias, ir dabar jau virtęs tradicija, yra priešvėlykinis moterų susikaupimas — rekolekcijos. Jau net 17 metų prabėgo nuo tų pirmųjų, kai kun. J. Borevičius, S.J., ir dvi pasiryžusios giedrininkės jas pradėjo. Viena žiežirba uždegė kitas, ir kas metą lankančiųjų skaičius didėjo.

Šiais metais kovo 19,20,21,22 d. Tėvų Jėzuitų koplyčia galėjo vėl džiaugtis moterų gausumu. Kas vakarą rekolekcijos sutraukė apie 100 narių ir svečių. Sv. Mišių auka yra pirmas ir būtinas žingsnis pajusti Kristaus artumą mūsų gyvenime. Jis kas vakarą atnašavo rekolekcijų vedėjas kun. J. Juozavičius.

Trijų vakarų konferencijos

Ketvirtadienio vakarą pamokslininkas pateikė kelias mintis. „Dievas, visata ir mes“. Poezija dvelkiai sakiniai ramumu veikė klausytojus. Užsibaigus šv. Mišioms, visa koplyčia jautėsi pakopai arčiau prie Dievo ir laukė vėl antrojo pamokslų. Klausytojos buvo paliktos tęsti rekolekcijas savo namų pastogėse, nes pamokslininkas pradėjo išpažinčių klausymą.

Penktadienio vakaro tema: „Mūsų santykis su Dievu ir artimu.“ Santykį su Dievu ypatingai gražiai išryškino, pasiremdamas evangelijų žodžiais. Santykį su artimu paliko pačiai savo gyvenimu įrodyti ir apgalvoti.

Šeštadienio vakaro konferencija buvo parinkta ir taikoma tik moterims. Tema: „Moteris gyvenimo kelyje“. Čia lyg ir metė kiekvienai klausytojai pareigos šūkį: „Kokios moterys — toks ir pasaulis. Duokite gerų motinų, gerų šeimų...“

Laukta platesnio minčių nagrinėjimo

Kelias į gilesnį susikaupimą negali būti pasiekiamas tik 5-10 minučių pamokslėliu. Tiek daug su sikaupusių moterų skirstėsi meno riai į namus, vis tikėdamos platesnio, prasmingu minčių panagrinėjimo.

Gavėnios giesmės ypatingai darniai ir šiltai praskambėjo koplyčios skliautuose. Balsingų dainininkių ir giesmininkių šioje organizacijoje tikrai nestokoja.

Džiugu, kad kas vakarą koplyčia buvo pilna, kad eilės stovėjo prie klausyklų ir eilės artinosi Jį priimti. Nuoširdi padėka rengejoms, kurios kas metą rekolekcijas ruošia. Tikiu, kad visos išsinešėme mintį — sugebame palikti namus ir rūpesčius, ieškome nors kartą metuose būti arčiau prie Kristaus, kad Jo prisikėlimą pilniau suprastumėm.

Bendri pusryčiai

Po šv. Mišių sekmadienio rytą Jaunimo centre susirinko per 50 moterų bendriems pusryčiams.

Pirm. J. Valdienė trumpu žodeliu pasveikino susirinkusias ir pristatė buv. vyr. giedrininkių pirmininkes, sėdinčias prie pavasario gėlėmis išpušto stalo: A.

Pr. Baltuonis

GAILUTĖ VALIULIENĖ

Rūgytė, E. Vilimaite, E. Palokiene, E. Breimerienė ir Rima Pakelytė.

Pakviesta tarti žodį, E. Vilimaite paskaitė tos dienos rimčiai tinkamą straipsnelį iš „Draugo“ — kun. dr. J. Prunskio pasakojimą apie vieno britų kultūrininko ieš-

kojimą ir susiradimą tikro kelio į katalikybę.

Taip pat pusryčių metu E. Vilimaite kreipėsi į dalyves prie progos paremti finansiniai mūsų atstovė Birutę Šlepetytę — Venskuvienę Pasaulio katalikų moterų unijoje.

Malda prieš pusryčius sukalbėjo kun. J. Juozavičius, o po pusryčių kun. J. Borevičius, S.J.

Zmogaus ir gamtos draugystė mene

Pr. Baltuonio parodos Toronte proga

Kanados Lietuvių katalikų moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius suruošė parapijos salėje montreališki *Prano Baltuonio šalininių skulptūrų parodą*. Atidaromąjį trumpą žodį tarė skyriaus pirm. A. Kuolienė, patiesnei kalbai pasakyti pakviestas KLKMD centro valdybos pirm. dr. Ona Gustainienė.

Meno supratimas

Kalbėtoja susirinkusiems (apie 60 asmenų) priminė, jog Pr. Baltuonis daugeliui torontiškių jau žinomas, nes jo kūriniai buvo išstatyti prieš vienerius metus.

Pr. Baltuonis jau ilgus metus kuria skulptūras, naudodamas specialias medžių šaknis, išgriebtas iš vandens, angliškai vadinamas „drift-wood“, o taip pat išsikastas ir iš miškų. Jis parodoje savo darbus pirmą kartą išstato 1967 metais paskatintas dail. K. Zoromskio. Pirmoji paroda buvo surengta Montrealyje drauge

su kitais lietuviais menininkais. Jis buvęs pastebėtas ir įvertintas. Tada gavęs pakvietimą savo kūrinius išstatyti Place Villa Marie pasaulinėje parodos metu. Po to pakviestas dalyvauti parodoje garšioje Place Bonaventure, Montrealyje. Vėliau parodos sekios Bostone, New York'e, Chicagoje bei Toronte. Jis yra parodomis angažiuotas abar Clevelando ir Waterloo universitetų.

Anot dailininkės seselės Mercedes, dažnai kūryba žūrovų staugina nepagauna. Juo labiau eiliniam stebėtojui tikrąją kūrinių vertę (ypač jo mintį) kartais net sunkoka suprasti. Tik pakartotinai stebint darbus ir detaliau į juos gilintis, galima tikėtis gilesnio supratimo.

Meną suprasti, jį pamilti reikia ir asmeniškios kultūros, studijų bei noro ir sugebėjimo domėtis žmogaus vidaus pasauliu.

Alfred Menessier yra pasakęs: „Meno kūrinys turi išreikšti tai,

Pr. Baltuonis

kas jaučiama sieloje ir nebūtinai tą, ką mato akys“. Todėl ir abstraktas gali kalbėti į širdį, jeigu toji kalba bus sielos kalba.

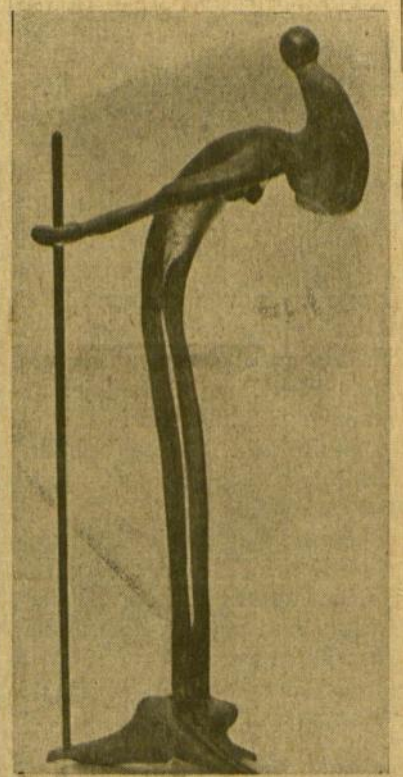
Vėl dail. seselės Mercedes žodiais tarant, menininkas yra žmogus, turįs talentą surasti naujus tiesos ir grožio aspektus. Jam yra duota vizijos malonė, kokios kiti žmonės neturi. Jam yra skirta kitiems parodyti tokius dalykus, kurių eilinis žmogus jokiū būdu nerastų. Menininkas randa formų, linijų bei spalvų harmoniją.

Žymi pažanga

Menininkui nepakanka tik kūrybingos vaizduotės. Jis privalo gerai žinoti ir meno darbo bei kūrybos techniką, privalo mokėti sėkmingai naudoti darbo priemones ir t.t.

Pr. Baltuonis sugeba medžių šaknims ikvėpti gyvybę, meniškai apipavidalinti, išgauti iš jų skulptūras, kurios žūrovus žavi lakia, švelnia linija bei formos subtilumu. Jo pusiau abstraktinės skulptūros išgyventos. Tai jau nebesančios šaknys ar medžiai, bet menininko paties vidinė nuotaka.

Stebint parodą, paminėtina, kad padaryta žymios pažangos, kaip skulptūrose, taip ir pačiame parodos suruošime. Jei seniau jautėsi eksponatų perkrovimas, tai dabar vyravo darni išstatymo

Pr. Baltuonis

estetika. Vienos skulptūros sukabintos ant sienų, kitos dailiai išstatytos ant stalo, net mtų salėje pasagos pavidalu.

Nuotaikingi kūriniai

O kūrinių meniškumas, jų apipavidalinimas ir suteikimas toms šaknims menišką „gyvybingumą“ tiesiog pasigėrėtini. Daug kūrinių buvo parduota.

Štai kelių kūrinių pavadinimų ir jų nuotaikų aptarimas: Dirigentė — labai ekspresyvi skulptūra; Svajonė — imponantiška moteris, su šypsenėle veide; Rytmečio malda — efektingai pakeltos ir dangų rankos; Prieš vėją — plaukai atmeti atgal, lietsargio rėmai ir t.t.

Idomūs labai gyvulių ir paukščių bei gėlių pasauliai: Pelėda, Pingvinai, Žuvėdra etc. Iš augalų ir gėlių: Pakalnutė (konvalija), Grybai, Grybautojai ir t.t.

Skulptūrų kainos — tarp 35—350 dol.

Po parodos atidarymo, visi dalyviai buvo pakviesti į gretimą kavinę ir pavaišinti kavute ir pyragaičiais.

Pr. Alšėnas

Itrauktas į sąrašus

— Aš noriu vesti jūsų dukrą, — sako vienas vyras žmonės savininkui.

— Gerai, palikite adresą, jei nieko geriau neatsiras, mes pranešime raštu.

Jūs vedęs?

— Liudytojau, jūs vedęs?
— Ne, ponas teisėjau. Aš tik taip atrodau.

Pavasarijant parke

Nuotr. V. Maželis

Dainos menininkės naujos knygos pristatymo proga

Jei nuskambėjus koncertinei programai, net nepažįstami publikos dalyviai veržiasi prie programos atlikėjų, tiesdami padėkos rankas, tai būna gyvas įvertinimas artisto, pataikiusio ir pagavusio publikos širdį.

Tokį įvykį teko stebėti kovo 8 d. Jaunimo centre Chicagoje, Lietuvių moterų klubų federacijos išleistas knygos „The Lithuanian Woman“ pristatymo proga vakarienių, po koncertinės dalies. Ją išpildė buv. Lietuvos operos solistės Alė Kalvaitytė-Velbasienė ir Iz. Blaudžiūnaitė—Motekaitienė. Malonu konstatuoti, kad abiejų menininkių tikro profesinio pasiruošimo nepajėgė pažeisti nei nepalankios Amerikos gyvenimo sąlygos, nei laiko tėkmė.

Abi solistės puikioj balsinėje formoje, akompanuojant muz. Manigirdui Motekaičiui, meistriškai išpildė savo pasirinktas progai solo dainas ir duetas: bene pirmą kartą Chicagoj išgirdome jauno Kanados kompozitoriaus P. Šopagos dvi nuostabaus grožio bei jautrumo meno dainas — „Tremtinys“ ir „Mylėk, Lietuvi“, kurias išpildė sol. Iz. Motekaitienė. Sol. Alė Kalvaitytė savo galingu, salėje netelpančiu operiniu balsu jautriai išpildė Brahmso—Kapinyne (vert. Motekaitienės) yra pinigų, tai, ko gero, gali suriš savo brolio St. Kalvaičio komziedotuves nutraukti.

ponuotą „Serenadą“ — tėvynės ilgerio motyvais (žodž. Motekaitienės). Tai irgi pirmą kartą čia girdima puiki patriotinė daina, verta nuolat girdėti mūsų minėjimuose.

Po solo dainų abidvi solistės išpildė St. Gailevičiaus duetus: „Tėvynės ilgesi“, „Žvaigždeles“ ir Mendelssohno „Rudenį“ (vert. Motekaitienės), ir priedui vėl St. Gailevičiaus žaismingą „Laukiu vis“.

Abiejų solisčių puikus susidainavimas, balsų jautrus muzikinis balansas, aiški aktoriška tartis ir tikras profesinis dainų perteikimo bei išpildymo būdas — tai ir buvo tas magiškas dainos žavesio raktas, kuriuo solistės laimėjo publikos širdį.

Tarp koncertinių numerių poetė Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė pakalė pluoštą savo lyrikos. Visos menininkės buvo apdovanotos rožių puokštėmis. S.L.

Kasa ir žentas

— Kur tu taip skubi?
— Atsiminiau, kad neuždariau kastos, o ten yra mano būsimas žentas.

— Ar tu juo nepasitiki?

— Pasitikiu, bet jei jis atidarys kasą ir pamatys, kiek tenai pinigų, tai, ko gero, gali suriš savo brolio St. Kalvaičio komziedotuves nutraukti.

Susirūpinta Indijos vaikais

Pagal anglosaksų įstatymą, tradicinis amžius vedyboms buvo 16 m. Dabar norima sumažinti gimimų skaičių ir Indija pasirodusi pakeisti mergaičių amžių vedyboms nuo 15 m. į 18 m. Taipgi planuojama vyrų amžių vedyboms pakelti nuo 18 m. iki 21 m.

Tie pakeitimai reikštų 3 milijonais mažiau kūdikių Indijoje kasmet. Apie 21 milijonas kūdikių gimsta Indijoje kiekvienais metais, tuo būdu pridėdant 13 milijonų kasmet prie gyventojų skaičiaus, kuris ir taip jau pasiekė 525 milijonus ir negali savęs išmaitinti.

Dr. Chandrasekhar, sveikatos ir šeimos planavimo ministeris, bando sumažinti kūdikių gimimų skaičių, o taipgi tikisi įvesti aborto leidimo įstatymą.

Spartus gyventojų daugėjimas yra pasaulio pirmoji problema. JAV gyventojų skaičius, dabar siekias 200 mil., pasieks 300 mil. šio šimtmečio gale. Ar mes turime pakankamai vietos kitoms 30 milijonams apie 2000 h.? klausia amerikiečių didžioji spauda.

Egiptietė pasirenka Ameriką

JAV ir Egipto santykiai yra šalti. Egiptiečiams JAV-ės yra Izraelio sąjungininkės ir jų priešas. 1967 m. Nasser nutraukė diplomatinis santykius su JAV-ėmis.

Tuo tarpu Nasser dukte pasirinko Kaliforniją savo medaus mėnesiui.

Skamba paradoksiškai? Taip yra. Nors egiptiečiai stengiasi šypsotis Sov. Rusijai, bet vis tiek lieka atsidavę amerikiečių kultūrai.

Egiptiečių mokyklose vaikai yra mokomi anglų kalbos; netgi pats Nasser prisivertė pagerinti savo anglų kalbos žinojimą.

Buv. Lietuvos operos solistė: Izabella Motekaitienė ir Alė Kalvaitytė Velbasienė

Aktyviai įsijungusios moterys į Balzeko muziejiaus moterų vienetą: iš k. Mae Madsen, Adelė Zunienė, Judy Stoen, Eve Jerome ir Marion Eislin. Nuotr. J. Kasakaitis